

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 903 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 903 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 903 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 903 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 903 8° copy 3

45-262

En Predicken/
Om Christ =
 ne Menniskis Mandelige
 Strid oc Seieruinding / ved
 Troen oc en god Sam-
 uittighed.

P. 12

Niels

atter

Predicket / vdi Erlige /
 velbyrdige oc salige Otte Ruds
 begraffuelse / 18. Julij.

1 5 7 1

aff

Niels Hemmingson D:

Apocalip. 2.

Den som offueruinder / vil ieg
 giffue at æde aff Liffsens træ.

*LN 901
ex. 3*

L
dig oc
Pernille
dige oc sal
kier effie
Hem
Barn
Fad
Ja

tende P
trost vi

Kay Haegs Samling
1970.

Erlig velbyr

dig oc Gudfryctig Frue/

Pernille Dxe/ Erlige/ velbyr/

dige oc salige Dtte Ruds til Møgel-
kær effterleffuerske/ ynster ieg Niels

Hemningsøn/ Naade/ fred oc

Barmhiertighed/ aff Gud

Fader/ ved vor HErre

Jesum Christum/

Amen.

DEn hellige Konge

Dauid/ min fromme

Frue Pernille/ viser oss

vdi den hundrede oc nit-

tende Psalme/ Huor wi skulle finde

trost vdi all modgang/ oss kand paa

A ij fomme

komme vdi denne Verden. De ere
disse Dauids ord.

Dette er min Trost vdi
min modgang / at dit Ord
vederqueger mig.

Her giffuer David tilkiende / at all
den Trost oc husualelse / wi kunde
bekomme aff Menniskelig forstand /
er ick fræfftig til at fortage it Men-
niske sin hiertens forge / vdi sin store
modgang / der faare viser hand off til
Guds ord / huilket ord der veed raad /
til alt det onde som Mennisken kand
vederfaris vdi denne Verden / baade
hemelige oc obenbare.

De vise vdi Verden / som kaldis
Philosophi oc andre skarpsindige oc
forfarne Menniske / haffue mange
dræbelige (som de mene) argumen-
ter / huor met de mene sig at kunde
trøste

troste it be-
deris ord et
deris trost
folis suar
Menniske
hiertens
gen. Me
hellig Lar
ne giffue
stand / hu
kand vende
til glæde / hu
Fordi
den modga
tien / huor
nem / oc h
ellers br
Hueden
gang

troste it bedrøffuet herte/ men strax
deris ord er vdsagt/ saa haffuer oc saa
deris trostelige raad ende: Ja sorgen
folis suarere siden end tilforn. Thi
Mennistelig trost ickon opriffuer
hertens saar/ oc kand icke hele det i
gen. Men Guds ord vdi huicket den
hellig Aand vil vere krafftig/ det ale
ne giffuer den rette viisdom oc for
stand/ huorlunde it bedrøffuit herte
kand vende sig sit kaarss oc modgang
til glæde/ husualelse oc trost.

Fordi Guds ord lærer oss / hue
den modgang kommer/ huor til hand
tien/ huorlunde wi skulle bruge han
nem/ oc huad ende hand faaer om wi
ellers bruge hannem ret.

I

Hueden kommer modgang? Mod
gang haffuer en Aarsage vdi vor
nature/

A iij

Nature/ en vdi vor Person/ oc en
vdi Guds Retfærdighed.

Vor Natur som wi drage aff
Adam/ er syndig oc skyldig/ saa at
wi for den Synd oc skyld/ ere vnder
Dødens mact oc allehaande gienuor-
dighed.

Vor Person legger mange Syn-
der oc skyld offuen paa Naturens
Synd oc skyld/ oc all den stund wi
leffue her paa Jorden synde wi/ saa
at den Retfærdige (som Salomon
siger) falder siu gange om dagen/ oc
opstaar.

Guds Retfærdighed straffer
Syndere met allehaande gienuor-
dighed/ modgang oc met Døden paa
det siste: Ja met euig pine vden
mand bliffuer hiolpen ved Christum

Efterdi da/ at Gud er retfæ-
dig fand ingen modgang nogen tid
offuer/

offuertom
retfærdige
meen sig a
wretfærdel
vere wretf
gang tom
der eller so
sig ihvad
hos Mem
De Es
Job/ som e
alle Chalder
gods bort/ de
Gudretfærdig
vden Gud
uelen oc
deris vilie
Den
Mand J
gudelige
bleff fast

offuerkomme mennisket/ vden Guds
retfærdige dom/ Saa at huo som
meen sig at haffue nogen modgang
wretfærdelige/ hand dømer Gud at
vere wretfærdig/ aff huilcken mod-
gang kommer/ enten som aff en Fa-
der eller som aff en Dommere/ være
sig ihuad aarsage der siunis at vere
hos Mennisten.

De Chaldeer indfulde oc røffuede
Job/ som ene vaar frommere end
alle Chaldeer vaare/ de toge hans
gods bort/ de wgudelige røffuede den
Gudfryctige/ men det skede dog ick
vden Guds vise raad/ endog Dieff-
uelen oc onde Menniste/ de gjorde
deris vilie.

Den fromme oc Gudfryctige
Mand Joseph bleff saalt aff sine w-
gudelige Brødre/ oc siden met wræt
bleff fast i Fængsel vdi Egipten :

A iij

Dog

Dog vaar her Guds vise raad at be-
tæncke/ som hæffuer talt alle deris
hoffuit haer der tro paa hannem/
som Christus selff siger.

De fromme hellige Mend Isaac
oc Tobias bleffue blinde paa deris
Ulderdom / huor faare de tæfede
Gud/ thi de viste vel at det vaar saa
actet aff Guds vise raad.

Abraham miste sin høstru paa
sin Ulderdom/ saa gjorde oc Jacob/
men de loffuede Gud for sine gier-
ninger.

Den fromme Judit vdi sin yng-
dom miste sin tiere Hofbonde/ saa
giorde oc Susanna / item Anna
Prophetissa / men de baare det
Raarff / som Guds retfærdige dom
met Tæfifelse.

Kortelige at sige/ vdi all vor mod-
gang skulle wi bekiende vor Synd oc
vor

vor skyld/
færdige dom
Vifdom v
tien/ oc int
Retfærdig

Huor til
skal dra
vilde dræb
tien der til/
oc vor Verfe
kunde spærgis
Paulus/ I
Kiodet/ d
rens Syn
gemlig be
Derfor f
Kindbeen
ikke ville

vor skyld/ oc prise oc ære Guds ret/
færdige dom/ som aff sin grundløse
Bisdom veed/ naar oc huor riset
tien/ oc intet giør eller lader ske vden
Retfærdighed.

II

Huor til tien Modgang ? At den
skal dræbis met Modgang/ som
vilde dræbe oss / Det er/ Modgang
tien der til/ at vor naturis Synd/ oc
oc vor Persons atskillige Forseelser/
kunde spægis oc dræbis. Fordi siger
Paulus/ Den som leffuer effter
Kipdet/ det er/ den som lader natu-
rens Synd regere vdi sig / ved Le-
gemlig begering/ Hand skal dø.
Derfor siger Dauid: Tuing deris
Kindbeen met skarpe Bekel/ som
icke ville komme til dig. Item : Det

A v

er

er mit gaffn at du haffuer ydmyget
mig.

Thi naar alting gaar effter vor
vilie / da bliffue wi som wtemde
Heste / Synden faar offuerhaand /
Gud glemmis / de fattige forsmaaes /
Bønen til Gud forfømmis. Huer
randsage ickon her sit hierte / oc vere
sin egen Dommere.

III

Huorlunde skulle wi da bruge mod-
gang? Modgang skulle wi saa
bruge / at hand kand bliffue it beha-
geligt offer faar Gud. Det steer /
naar en Christen skil sin modgang
fra w gudelige Menniskis modgang /
met Troen / met Bøn / met Taal-
modighed / oc met Tacksigelse. Fordi
naar Modgang tempereris met disse
fire ting / som er Troen / Bøn / Taal-
modig.

Har en

modighed oc Tacksigelse/ da bliffuer
hand hellig giort ved Christi Kaarss.

Saa giorde Job vnder Kaarssit/
der hand sagde : Jeg veed at min
Gienlosere leffuer. Samme Job der
hand haffde mist sit gods/ oc haffde
en Dieffuels Hustru igen/ da sagde
hand: Herren gaff oc Herren tog/
Herrens Naffn vere loffuit euinde-
lige : Denne Jobs tale/ vaar en ret
Penitens fruct/ huilcken hand lær-
de aff sin Modgang.

Saa skulle wi ocsaa vide/ at
Modgang skal vere oss en raadgiff-
uere/ at wi ydmnge oss vnder Guds
veldige haand / i en sand penitente/
saa at wi tacke Gud/ for sit retfær-
dige oc faderlige Rijs / som aldrig
pleir at spare dem der hand haffuer
kier. Min Søn/ siger Salomon/
foract icke HERRens straff/ oc mis-
teste

trøste dig ickē naar du straffis aff
hannem / thi huo som Herren elsker.
den tucter hand/ oc hand hudstryger
huer den Søn som hand anammer.
Vor kiere Frelsere siger: Huo som
icke tager sit Kaarss paa sig/
oc følger mig effter/ hand er
icke verd at vere min Discipel.
Ja met it ord at sige: Alle de som
ville leffue gudfryctelige (siger Pau-
lus) skulle lide modgang.

Her aff er nu at forstaa/ huor/
lunde wi skulle bruge modgang/ som
er : Gud til øre/ oss selff til lære/ saa
at wi kunde sige met Dauid: Det er
mit gaffn/ O Herre/ at du haffuer
yndmyget mig.

IIII

Huad ende faar da Modgang/ om
wi bruge hannem ret? En saare
god

god oc glo
siger Chri
Paulus fo
vdi sin ep
viii Capite
met Chri
hannem. e
Petrus/ b
sammen/
denne Den
wi skulle ha
timelige mod
tanke/ naar
nen/ vor E
derlige naar
Christus e
tem/ Jeg
Doden.
Dette vil
Pernil
uit eder ti

god oc glædelig ende. Salig er den/
siger Christus/ som lider modgang/
Paulus faare giffuer sagen der til/
vdi sin epistel til de Rommere i det
viij Capitel/ Saa sigendis: Lide wi
met Christo/da skulle wi oc æris met
hannem. Christi Apostle Paulus oc
Petrus/ biude at wi skulle ligne til/
sammen/ denne tid wi lide noget i
denne Verden ved den euige tid/ huor
wi skulle hæffue euig glæde/ for den
timelige modgang. Dette skulle wi
tæncke / naar wi opregne om morges-
nen/ vor Christelige Tro/oc besyn-
derlige naar wi sige: Jeg troer at
Christus er opstaaen aff Døde. I-
tem/ Jeg troer det euige Liff effter
Døden.

Dette vil ieg nu/ min fromme Frue
Vernille/ fortelige hæffue sereff-
uit eder til/ om huorlunde i oc ieg oc
alle

alle Guds Børn/ kunde trøste oss i
vor modgang. Gud almæctigste/ som
kalder sig all Barmhiertigheds oc
husualelsis Fader/ styrcke eder med
sin hellig Aand/ forøge eders Tro/
oc vnde eder saa at leffue/ at naar i
skulle skillis fra denne Verden/ i da
maa arffue ved Christum Himme-
rigs rige/ Amen.

At ieg lader denne Predicken/
min fromme Frue Pernille/ vdga
paa Prenten/ som ieg haffde vdi e-
ders salige Husbondis Otte Ruds be-
graffuelse/ haffuer ieg gjort aff er-
lige/ Velbyrdige oc Gudfryctige
Mands Sluff Moritsons til Bren-
tuid/ eders kiere Modersyster sons
begering/ Gud giffuet at det sticer
Gud til Loff/ oc mange til gaffn/
Bedendis eder ydmuygelige/ at i vilde
tage denne min wmage til tacke.

At

At ieg
lige Otte
fillinger/
forlæning
haffuer h
Christian
Kong Fre
te her vdi
for end h
de Drage
Gudland
Hans Klost
oc paa det
sin Dode
hand haff
Mand m
er denne
fynderlig
Folck fur

At ieg ickē haffuer antegnet sa-
lige Otte Ruds gantske leffnet oc be-
stillinger/ besynderlige om atskillige
Forlæninger oc befalninger hand
haffuer haffe/ aff Salige Konning
Christian oc vor Naadige Herre
Kong Frederich/ som er/ at hand tien-
te her vdi Kongens gaard i fem Aar
for end hand fick eder/ oc siden haff-
de Dragsholm i tu Aar/ der effter
Gudland vdi siu Aar / Item S:
Hans Kloster vdi Odense i tu Aar/
oc paa det sidste Raarsfor slot indtil
sin Døde dag/ vdi huileke bestillinger
hand haffuer beuiist sig som en tro
Mand mod sine Konger oc Herrer/
er denne Aarsage/ at ieg vilde det be-
synderlige faare giffue/ som menige
Folck kunde mest komme til gaffn.

Her

Her met vil ieg haffue eder den
almectigste Gud befalendis til Liff
oc Siel/ met alt det i vel ville.

Aff Ripbenhaffn / den
tolffte dag Augusti/

Aar effter Christij
fødsel/

1571.

Niels Pedersen

Saa se
S. Po
det f

god C
bulek
stut f
ledet

Saa scriffuer den hellige
S. Pouel til Timotheum / i
det første bress første
Capittel.

Strid en god
Strid / beholt
Troen oc en
god Samuittighed /
huilcken nogle haffue
skut fra sig / oc haffue
ledet Skiffbrud paa
Troen.

B Naar

Naar Naarsa-
ge giffuer sig /
mine fromme
Christne / til saa

dan Forsamling vdi fromme
oc Christne Menniskers be-
graffuelser / da pleier mand / eff-
ter gammel oc god vjjs / at ta-
le noget om den dødis Lessnit
oc affgang / som begraffuis / oc
der hof tractere nogen Sen-
tenß aff den hellige Scrifft.

Om den Dødis lessnit oc
affgang taler mand / for trende
besynderlige Naarsagers skyld.

Den første / Naar mand
hører

hører erli
nesbyrd /
soffuit vi
da tacke
som alt
sine vel
uer beu
Christel
Jamerde
lens vegn
re Jesum
Hender
dede.
D
at man
lessnit
lessue

hører erlige oc Christelige vidnesbyrd / om den som er heden
soffuit vdi Hæren/ at mand
da tacker den Almæctige Gud/
som alt gaat kommer aff / for
sine velgierninger hand haffuer
beuist hannem/ som er nu
Christelige affskedet fra denne
Jæmerdal/oc nu er paa Siæl-
sens vegne hoss sin kiere Frelse-
re Jesum Christum / vdi hues
Hender hand hende antuor-
dede.

Den anden Aarsage/ hui
at mand taler om den Dødis
leffnit er denne / at de som igen
leffue/kunde haffue it gaat Ex-

Bij empel/

Exempel / huor effter de sig erlige
oc Christelige skicke kunde / be-
synderlige de som til vore / For-
di der er ingen bedre maade at
optucte de vngge / end at lære
dem tuctelige at lessue / oc giff-
ue dem faare lofflige Exempel /
effter huilcke de kunde skicke sig /
besynderlige deris Forældris.

Den tredie Marsage / hui
at mand taler om den Dødis
lessnit / er denne / Naar den
Dødis venner oc slect høre it
erligt oc Christeligt vitnesbyrd
om den som er hensoffuit / at de
der aff trøste oc husuale sig / at
deris ven oc slect hassuer saa
lessnit /

lessnit /
hannen
saa m
paa de
saa blif
fiere fr
huor d
at befr
men s
lighed /
bedlande
Uff
pleier v
nis be
ue oc
teng /
de for

leffuit / at mand forhaaber
hannem at skulle gladelige op/
staa met alle Guds Børn /
paa den yderste dag / oc skulle
saa bliffue tilsammen / hoss vor
kiere frelsere Jesum Christum /
huor der ick er mere modgang
at befrygte vdi nogen maade /
men skal altid vere glæde oc sa/
lighed / vden all bekymrings
beblandelse.

Uff den hellige Scriftt /
pleier mand vdi fröme Christ/
nis begraffuelse / at faaregiff/
ue oc forklare nogen Sen/
tens / besynderlige huorlunde
de som igenleffue skulle sticke

B iij sig

sig/som acte at dø Christelige:
Fordi saa tiit som wi følge no-
gen til græssue/da skulle wi ten-
cke paa vore vilkaar/ som er at
wi skulle dø en gang.

Saa vil ieg ogsaa vdi Je-
su Christi Nassn / vdi denne
vor Broders begræssuelse tale/
først om hans leffnit oc aff-
gang som her begræssuis i
dag / der næst vil ieg met det
fortiste forklare den Text / som
ieg oplæste aff S. Pouels
Epistel til Timo-
theum.

Om
V
ge
v
leffnet /
hans sa-
finde wi
megit som
ligt er erli-
fielige leff-
vdi vor S-
Nassus
wi kuni-
huilcke
mercke.

Om det Første.

Nar wi denne salige
Mands / erlige oc
velbyrdige Otte Ruds
lessnet / fra begyndelsen oc til
hans salige affgang beskue / da
finde wi at hand haffuer (saa
megit som Menniskelige mueli-
gigt er) erlige / oprictige oc Chri-
stelige lessnet / oc saa hensoffnet /
vdi vor HERRIS Jesu Christi
Naffns paakaldelse / huilcket
wi kunde aff fire tider / paa
huilcke hand lessde / forstaa oc
mercke.

B iij

Den

Den første tid / er fra hans
barndom / indtil hand giffte
sig.

Den Anden tid / er fra hans
Ecteskabs begyndelse / indtil
denne Feide / imellem Dan-
marck oc Suerrige.

Den Tredie tid / er vdi Fei-
den / indtil hand bleff fangen
til Suerrige.

Den Fierde oc sidste / er om
hans Siugdoms tid / oc hans
salige affsked fra denne Ver-
den. Vdi disse tider skulle wi
finde / det som ieg sagde om
hannem / at hand haffuer leff-
uit erlige / oprictige oc Christe-
lige /

lige / och se
Guds ba

Om

S
Stof
pa

seress Gu

aff erlige /

fructige Fe

Rud til

Danmar

oc Frue

de henso

Dis

oe Gud

hannem

lige/ och saa hensoffuit/ som it
Guds barn.

Om den første tid.

S Allige Otte Kud vaar
født her vdi Siæland /
paa Bedby / der mand
screff Guds Aar / M. D. xx.
aff erlige / velbyrdige oc Gud-
fryctige Forældre / Her Knud
Kud til Bedby Ridder / oc
Danmarckis Rigs Raad /
oc Frue Dorethe / som nu baa-
de hensoffue vdi vor HERRE.

Disse fromme velbyrdige
oc Gudfryctige Forældre sette
hannem til Skole / vdi Soer
B v Kloster /

O Kloster / aff denne gode me-
ning / at hand der skulde lære/
baade Gudfryctighed oc tuct.
Ehi de viste vel / at Gud som
haffde giffuit dem hannem /
hand vdkressuer aff Forældre/
at de skulle holde deris Børn
til at frycte Gud / oc at lessue
erlige oc høffuiskelige / saa at
de som det ick giøre / fortørne
Gud storlige / met deris wtack-
nemmelighed oc forsømmelse.
Der nu salige Otte Rud /
nogen tid lang effter sine For-
ældris tycke / vaar optuctet vdi
Soer Kloster / bleff hand aff
sine Forældre forsticket til Tysk
land /

land / huc
for en Sn
Jost til S
fen hand
drogs / o
stand. I
Gressuen
til hand b
mel / huilc
giorde salig
attig.
Der eff
Rud / int
den frig g
pen aff S
døbere / s
vere Eva

land / huor hand først tiente
for en Smaadrenge / Gressue
Jost til Mansfeld / hos huil-
ken hand erlige oc tuctelige op-
drogs / oc kom til større for-
stand. Der effter tiente hand
Gressuen aff Suarbörg / ind
til hand bleff atten Aar gam-
mel / huilcken Gressue som och
giorde salige Otte Kud ver-
actig.

Der effter drog salige Otte
Kud / ind vdi Frysländ / der
den krig gick paa imellem Bis-
pen aff Monster oc de Bien-
døbere / som berømmede sig at
vere Euangeliste / oc gaff hand
sig

O sig til en Herremand / ved
naffn Juncker Balzer / oc tien-
te hannem vdi samme Krig /
met Heste oc Hoffmænd. Der
effter vaar hand ocsaa vdi den
Brunsvigiske Feide / oc tiende
Korsforsten aff Saxon met
Heste oc Hoffmænd.

Der hand saa vdi nogle
Aar haaffde verit Ryter / gaff
hand sig til Landsknechte / oc
bleff en Landzknecht nogen tid
lang. Saa siunis dette at
haaffue verit hans sind oc an-
slag aff Barndom / at hand
vilde videlige forsøge sig / paa
det hand dess nytteligere oc be-
dre

dre kunde t
ge met are
at vere er
hand skuld
te sit Fæde
ben oc ver
des / som
haaffuer.

Om de

En
haaff
Ri
tighed oc
er den stu
sin fiere
mille Dre

mand / ve
alber / oc
jamme / sig
ffment / oc
d ocjaa
jeide / oc
ff Exa
mend.
jaa vdi
it Roter /
ndstruete /
met nogen
sumis det
ans sund
dom / at
rfoge sig
otteligere

Odre kunde tiene sit Fæderne Ri-
ge met ære. Thi hand viste sig
at vere en Herremand / for
hand skulde hielppe til at beskyt-
te sit Fæderne Rige / met vaa-
ben oc verie / naar behoff gior-
des / som hand ocjaa giort
haffuer.

Om den Anden tid.

DEn Anden tid som wi
haffue at see salige Otte
Kuds erlighed / opric-
tighed oc Gudfryctighed vdi /
er den stund hand leffuede met
sin kiere Husfrue / Frue Per-
nille Dre. Den tid hand vaar
kom

kommen fra Tyskland/oc veret
her nogen tid vdi Riget / da
falt hans sind til at giffte sig/
oc effter hans salige Faders /
Her Knud Ruds raad / bad
hand om erlige/ velbyrdige oc
strenge Kidders/ Her Johan
Oris / oc Frue Mette Bøes
daatter/ Jomfru Pernille oxe/
huilcken hand oc fick/oc afflede
de samen viij børn/ aff huilcke
endnu vi igenleffue/ som er iij.
drenge/en Frue/oc ij. Jomfru-
er/ oc vdi dette Ecteskab leffue/
de hand saa/baade met sin kie-
re Husfrue oc Børn / oc met
andre/at hand hassuer it gaat
erligt

erligt oc
alle de
fient/ gie
Guds
den helli
gick har
Sacrat
Folk ho
tighed /
met Guds
holt sin
bevisse
ninger.
Denne
huorlur
uet met
lader sic

and/oc ver
di Rigt/da
il at gifte sig
alige Gud
ds raad
/ velbyrd
s/ Her
e Mette
Perille
fick/oc aff
ren/aff hude
ffue/som er
e/oc ii. Som
Ecteskab
ade met sin
Børn/oc
haffuer it
erlig

Oerligt oc Christeligt rycte / aff
alle de som hannem haffue
kient/ gierne hørde hand oc saa
Guds Ord/gierne læsde hand
den hellige Bibel / tiit oc offte
gick hand til det Hønuerdige
Sacramente/ Sine Børn oc
Solck holt hand til Gudfrue-
tighed / hand omgicks gierne
met Guds Ords Tienere / oc
holt sin Sogneprest vdi ære oc
beuiste hannem mange velgier-
ninger. Ja kortelige at sige /
Denne dag lader see for øyen
huorlunde hand haffuer leff-
uet met sin fiere Husfrue/som
lader sig vel kiende at de haffde
begynt

O
begynt deris Ecteskab vdi en
ret Gudfructighed / oc den si-
den stadfest met erlighed / hoff-
uiskhed / lydactighed / tienst-
actighed oc fromhed vdi alle
maade / som begge deris Hierte
gassue tilkiende. Før end hand
døde / bad hand Sloz herren
der som hand vaar fangen / at
hand vilde lade giøre en sterck
Kiste til hans Legeme / thi ieg
veed vel / sagde hand / at min
tiere Høstru lader icke mit Le-
geme bliffue her / som wi see nu
at vere fuldkommet / Huor aff
mand fand vel vide oc forstaa
huorlunde deris Hierte haff-
uer

min hustru

uer verit
di / det h
skulle / det
re Høstr
haffue n
Dtte N
haffuer
oprichtigh
i alle ma
Om
En
ste
uit erlig
fructige
imellem

uer verit mod huer andre. For/
di / det hand der sagde at ske
skulle / det hassuer nu hans kie-
re Høstru suldkommet. Saa
hassue wi nu seet / at salige
Otte Kud vdi sit Ecteskab /
hassuer holdet sig i erlighed /
opriectighed oc Gudfryctighed
i alle maade.

Om den Tredie tid.

SEn Tredie tid / vdi huil-
cken ieg sagde at salige
Otte Kud hassuer leff-
uit erlige / opriectige oc Gud-
fryctige / er denne Feidis tid
imellem Danmark oc Suer-
rige /

Orige/for vore mangfoldige syn-
ders skyld. Vdi denne seide lod
salige Otte Rud sig bruge eff-
ter Kongelige Maiestats vilie
oc begering/til at affuerge Ri-
gens Siender. For Ellborg
vaar hand salige Daniel Kā-
bous Commissarius / der eff-
ter vaar hand ocsaa vdi det
slag for Halmsted / oc beuiste
sig der / som en oprictig Herre-
mand / som sit Fæderne land
kiert haffde / huilckit mange
bekiende/som der hos vaare.
Der effter bleff hand aff
Kongelige Maiestat forsticket/
til at vere Hoffuizmand paa
it

it Skib
Byes
den Be
are /
Trolle/
det St
vaar
Suenst
ocsaa ble
giorde sa
Verloff
nogen
at For
Suen
dis at
gaff ha
oc Ma

it Skib / som mand kallede
Byes Løffue / oc beuiste sig i
den Bestilling met tro oc met
ære / Der salige Her Herloff
Trolle / Admiral (som vaar paa
det Skib / ved naffn Fortun)
vaar vdi vending met det
Suenste skib Mageløse / som
oesaa bleff paa samme tid / da
giorde salige Otte Rud Her
Herloff besynderlig bistan-
den for nogen anden / Der hand saa
at Fortun bleff forskut aff de
Suenste / oc vaar besyreten-
dis at hun skulde vndergaa /
gaff hand sig imellem Fortun
oc Mageløse / oc tuingde Ma-
geløse

C ij

O geløse met skud / oc skød ild vdi
hans Krudtkammer / huor aff
Mageløse oersaa vndergick.

Der Her Herloff Trolle
bleff skut / oc vaar kommen til
Kiøbenhaffn / bleff Otte Kud
aff Kongelige Maiestat ud-
ualt til Amiral / ossuer den
gantste Skibs flode / oc vaar
paa det Skib Zegeren / Der
Her Herloff det hørde / sag-
de hand til mig / at hand viste
ingen vdi Danmarcks Rige
bedre til en Amiral / end Ot-
te Kud vaar / Jeg vil sige e-
der god for / sagde hand / at
hand icke skal sky for sin Siende
Der

Der D
etter fo
ke Sti
vaar i
Anno
sig til
oc alle
Bud /
at de ska
oc are ih
imod Ki
dene for
haffde
baade
sine S
kunde
nen / o

Der Otte Rud nogen tid der
effter formercke / at de Suen-
ske Skib vaare vdi Spæn / som
vaar den siuende dag Julij /
Anno 1565. beredde hand
sig til at falde sine Siender an /
oc allerførst paakaldede hand
Bud / raadde sit Krigsfolck /
at de skulde komme deris Eed
oc ære ihu / oc stride mandelige
imod Rigens Siender / Effter
denne formaning / oc effter hand
haffde siungit nogle Psalmer
baade danske oc tyske / salt hand
sine Siender an / ved flocken
kunde vere ved sex om Morge-
nen / oc varede den Slactning

G iij elleff

elleffue timer/ vdi huilcken der
bleffue mange Landknechte oc
Bodsmend/ saa at den Suen-
ske Admiral bekiende sig at haff-
ue mist vdi samme Slactning
halffierde tusinde Landsknechte
oc halffandet tusinde Bodsm-
mend. Men der salige Otte
Kud vaar vdi vending met
fem Sueniske Skib/ oc haffde
nogle aff demnem indtaget/
bleff hand/ effter hand mande-
lige haffde veriet sig paa elleff-
te time / omhuersfuit aff den
hele Sueniske flode/ oc (diss ver)
tangen/ som hand vaar skut it
stort saar offuer sit venstre øye
och

Och saa
til Ste
en Bor
saa de
Skare
bleff ser
igen/ o
fit til E
Men ne
vaar did
och saa Pe
gaard /
Solk h
at han
feng/ oc
altsam
delige o

Och saa bleff hand ført fangen
til Stockholm / oc vaar hoss
en Borgere vdi xiiii dage/bleff
saa der fra kallet nedder til
Skare til Kong Erick/oc strax
bleff sent der fra til Stockholm
igen/ oc bleff siden der fra skic-
kit til Suarbo for Pestilenke.
Men nogen tid effter at hand
vaar did kommen / begyntis
ocsaa Pestilenke paa Suarbo
gaard / oc døde først alt det
Solck hand haffde met sig/ saa
at hand selff maatte rede sin
seng/oc giøre sig ild / oc dette
altsammen leed hand taalmo-
delige oc mandelige.

G iiii Om

Om den Fierde tid.

V følger den fierde oc
sidste tid som ieg faare
gaff at actis vdi salige
Otte Kuds leffnet. Der hans
Folck vaare nu hen døde aff
Pestilens/ da bleff hand ocsaa
befengt / oc før end hand fødte
sin siuge/bleff hand nogle spet-
ter var paa sine arme / da kal-
lede hand fadeburs Quinden
til sig / oc spurde hende huad
det skulde vere for spetter / hun
suarede oc sagde / at det vaar
de viffe tegn til Døden. Der
hand det hørde / lagde hand
sine hender sammen / loffuede
Gud

Gud oc
Gud /
see dette
paa hu
de / at d
at kund
ste euig
ieg Hof
din euige
sorge oc b
Der
giort ha
der oc
til sin
Dre / d
Dre / o
Sengs

Gud oc sagde : O du gode
Gud / som haffuer ladet mig
see dette Tegen paa mit Liff /
paa huilket ieg kand see oc kien-
de / at det er mig icke mueligt /
at funde vndgaa Døden / dig
ske euig loff oc ære / dig befaler
ieg Høstru oc Børn / at du aff
din euige Godhed dennem be-
sørge oc beskytte vilt / Amen.

Der hand denne bøn saa
giort haffde / sette hand sig ne-
der oc screff tuende Bress / it
til sin Høstru / Fru Pernille
Oxe / det andet til Fru Inger
Oxe / oc der med gick hand til
Sengs / oc gaff hand sig for
G v ingen

ingen ting vden sin Høstru /
saa lod hand Sognepresten
falde til sig oc Slozherré Mo-
gens Pederson / i hues nær-
uerelse hand bekiende sin Tro/
oc frimodeligen gaff sig fra
denne Verden / ind til **33**
alene / Der effter annammede
hand det Hønuerdige Jesu
Christi Legemis oc Blods
Sacramente / oc met mange
ord bekiende sin Tro / oc vaar
frimodig / saa at hand plat in-
tet actede Døden / men saa hen
til det rette Liff / som hand for-
uenteede sig vdi Jesu Christo /
oc soff saa factmodeligen hen /
vdi

vdi Jesu
paakald
Octobr
oc bleff
uen / v
Suare
Sa
ne salige
mejit som
giorde / h
de / at ver
ieg frem
hand he
riktige
den hen
sti sand
delse.

Q vdi Jesu Christi bekiendelse oc
paakaldelse / den elleffte dag
Octobris / Aar M. D. Lxx.
oc bleff anden dagen begraff-
uen / vdi Sognekirken hof-
Suarkø.

Q Saa haffue i nu hørt den-
ne salige Mandes Historie / saa
megit som paa denne tid behoff
giordes / huor aff wi kunde vi-
de / at vere fast oc sant det som
ieg fremsette om hannem / at
hand haffuer leffuet erlige / op-
rietige oc Gudfryctelige / oc si-
den hensoffuet vdi Jesu Chri-
sti sande bekiendelse oc paakal-
delse.

Der

Der faare bør oss som i
gen leffue/ at tacke den euige
Gud som alt gaat kommer aff
at hand haffuer denne salige
Mand saa beuaret/oc paa det
sidste saa naadelige anammet
til den euige glæde.

Haffuer oc saa vngdömen/
vunge Herremend besynderlige/
oc andre som haffue deris ære
kier / it Exempel som de kunde
met ære oc Gudfryctighed eff-
terfølge/at vossue sig for deris
Fæderne Kige / at vere deris
Konge oc Herre hulde oc tro/
at haffue Gud for øyen/at ve-
re frimodige vdi modgang oc
metgang/ som hand vaar.

Haff
me effte
frender
busuale
at denn
saa leffi
Fæderne
haffue
alt/at de
fulige her
at hand
delige oc
dag/m
di det e
som de
oc saa g
Vere e

Haffuer oc saa hans from-
me effterleffuerste / Systen /
frender oc venner / her vdaß
husualelse / at de høre oc vide /
at denne salige Mand haffuer
saa leffuet oc beuist sig mod sit
Fæderne Rige / at de der aff
haffue ære oc glæde. Ja offuer
alt / at de vide hād er saa Chri-
stelige hensoffuit vdi HErren /
at hand vden alt tuil skal gla-
delige opstaa / paa den yderste
dag / met alle Gudz børn / For-
di det er aldrig at tuile / at den
som døer Christelige / skal io
oc saa gladelige opstaa til euig
Ære oc Salighed / vdi vor
HEXXE

HERRE Jesu Christo. Ja
dette bekiende oc saa erlig oc fri-
boren Mand / Mogens Pe-
dersøn / Hoffuikmand paa
Suarbø / der hand saa han-
nem vdi Christi Naffns be-
kiendelse oc paakaldelse / saa
frimodelige dø / Bliffuer iche
(sagde hand) denne Mand sa-
lig / da bliffuer der ingen salig.
Hand maa io haffue hafft en
merckelig / frimodig oc hiertelig
bekiendelse / for end hans Sien-
de gaff hannem saadant vit-
nesbyrd. Saa maa vel hans
effterleffuerste / oc andre hans
Slect oc venner / her aff troste

oc

oc husual
at hand
merdal f
glæde oc
HERRE
Dette r
denne f
vnde
dø / a
ham
H

Christo. ...
aa erlig ...
Nogen ...
uismant ...
hand ...
sti ...
aakaldse ...
/ Biffue ...
me ...
der ingen ...
hoffue ...
odig ...
end ...
m ...
maa ...
oc andre ...
/ her aff ...

O oc husuale sig/ at de forhaabe/
at hand som er fra denne jam-
merdal kaldit / er vdi vsigelig
glæde oc Salighed / hoss vor
H E X X E Ihesum Christum.
Dette maa nu vere sagt om
denne salige Mand / **B V D**
vnde oss saa at leffue oc
dø/ at wi kunde finde
hannem glade vdi
Himmerigs Ri-
ge /
A M E N.

Dm

Om det Andet.

Denne Salige
Mands Christeli-
ge oc frimodige aff-
gang aff denne Verden gaff
mig Narsage til at tractere
den Text aff S. Pauli Epistel
til Timotheum / som ieg oplæ-
ste for eders kierlighed / Thi li-
ge som hand frimodige vdi en
stadig Tro / oc met en god Sã-
uittighed gaff sig til Døden /
saa er det oss orsaa fornøden /
at wi saa kunde leffue vdi den-
ne Verden / at wi maa affskil-
lis

lis fra h
modigh
Str
en go
Troer
uittig
nogle
oc ere b
paa L
D
forklar
ue Na
ieg den
at det
mange

lis fra hende met glæde oc fri-
modighed vdi Jesu Christo.

Strid (siger Paulus)
en god Strid / beholt
Troen / oc en god Sam-
uitthighed / huilcken som
nogle haffue skut fra sig /
oc ere blesne skiffbrudne
paa Troen.

Disse Pauli ord / vil ieg nu
forklare / det beste Gud vil giff-
ue Naade til / Gud giffue at
ieg demnem saa kand forklare /
at det skeer Gud til Ære / oc
mange til salig vnderuisning.

D

De

De ere her tre Lærdomme at
faare giffue/aff denne Text.

Den Første.

Christne Menniskers Læffnet her
paa Jorden / er at stride imod
Aandelige Siender.

Den Anden.

Troen oc en god Samuittighed
ere de rette Vaaben/ ved huilcke
mand bekommer Seieruinding off
uer sine Siender.

Den Tredie.

Hvor met Troen forskiudis/ saa
at mand omkømer i denne Aan-
delige Strid.

Om

Om den første Lærdom.

Strid en god Strid.

Met denne Befalning
giffuer Paulus at forstaa / at
huert Christet Menniske haff-
uer fiender vdi denne Verden /
huilket det altid skal stride imod /
Der haff vdkressuer hand / at
wi skulle vdi denne strid / stride
mandelige / oc icke vige fra vo-
re Fiender / Disligeste loffuer
hand off Seieruinding / i det
at hand kalder det en god strid.

Men huo ere Fienderne?

Fienderne ere stercke oc veldige /
oc wi ere suage oc skrøbelige /

D ij naar

naar wi see til oss selff / Men
naar wi see til vor Hoffuig-
mand / oc findis hoff hannem /
da ere wi megit sterckere end
vore Siender. Vore første For-
ældre haßde ickē vden en Sien-
de som er Dießuelen / men wi
haßue tre / som ere Dießuelen /
Verden oc vor hiemsfodde Zi-
ran / som er den syndige nature
vdi oss. Disse tre Siender / en-
dog de ickē ens stride / da haß-
ue de alligeuel it forset / som er /
at de ville skille oss fra Gud /
oc vdstøde oss fra den Euige
Salighed / som oss er beredt
vdi Jesu Christo.

Saa

Saa
en ringe
dis vdi
ger oss
saa strid
cken / de
fra vor
foriage
de paa de
gaa oc fo
trudslag
le / oc til
de vore
Krigs

Saa see wi / at det er icke
en ringe ting / huor om her stri-
dis vdi denne strid / derfor lig-
ger oss ocsaa mact paa / at wi
saa stride / at wi beholde Mar-
cken / det er Himmerige / huor
fra vore Siender vilde gierne
foriage oss / at wi met dem skul-
de paa den yderste dag vnder-
gaa oc fortabis. Om denne
trendeslags strid vil ieg nu ta-
le / oc tilkiende giffue / huorlun-
de vore Siender anfalde oss.

DEN Første Strid er
Dimod Dieffuelen oc hās
Krigsmend. Om denne Krig
D iij haffuer

haffuer **B** **B** **D** selff saa sagt i
den første Mofi Bog iij Ca.
J Eg vil sette Fiendskab
imellem dig (hand taler til
Hugormen/ som forførde vore
første Forældre) oc Quin-
den/ oc imellem din sæd oc
Quindens Sæd. Det er/
Dieffuelen skal altid met sin
sæd/ føre fiendskab/ imod Chri-
stum oc hans Kircke i Verden/
oc Christus oc hans Kircke skul-
le stride imod Dieffuelé/ oc saa
offuerhaand/ saa at Quindens
sæd skal paa det sidste sønder-
knuse Hugormens hoffuit/ och

saa skal
euige tr
Rige/ th
ingen le
Imo
Dieffue
stride n
Daaber
met alle
ue Chri
i alle vore
hed. De
Strids
falede o
delse/ at
ne fiend
uenogit

sa skal den Christelige Kircke
euige triumphere i Himmerigs
Rige/ thi vdi denne Verden er
ingen leide at foruente.

Imod denne grumme Fiende
Dieffuelé loffue wi oss at ville
stride/ naar wi døbis/ fordi vdi
Daaben forsage wi Dieffuelé
met alle sine gierninger/ oc loff-
ue Christo huldsckab oc trofsckab
i alle vore dage / Ja i all euig-
hed. Oc er Daaben oss som it
Strids tegn/ som Christus be-
falede oss at bæere til en bekien-
delse/ at wi ere Sathans suor-
ne fiender/ oc ville aldrig haff-
uenogit met hannem at giøre/

D iiii men

men vere Christo lydige / oc vn-
der hannem stride imod Dieff-
uelen. Derfor betegnis ocsaa
Christi Kaarssis tegn paa de-
ris Ansigt oc bryst som døbes /
at de skulle vide sig at skulle vn-
der Christi banere stride imod
Dieffuelen / oc bekomme Sei-
eruinding formedelst hannem.

Denne Siendis / det er
Dieffuelens grumhed bescriff-
uis oss / mange steder vdi den
hellige Scrifft. Men paa den-
ne tid / vil teg ickon en Sen-
tentz / aff den første S: Peders
Epistel saaregiffue. **Eder**
mod

modstai
omfrin
brollen
huo ha

Her li
Dieffuel
huor met
uelens gr
skulle for
ringe Si
oc heret
Loue er
eller La
haffuer
det er fr

modstædere (siger hand)
omkring gaar / som en
brøllende Løue / oc søger /
huo hand fand opsluge.

Her ligner sanctus Petrus
Dieffuelen først ved en Løue /
huor met hād bemercker Dieff-
uelens grumhed / at wi icke
skulle foracte hannem som en
ringe Siende / thi hand er grum
oc sterck. Ja hand er lige som en
Løue er at acte imod it Saar
eller Lam / som ingen styrcke
haffuer imod Løuen / naar
det er fra sin Hiurde.

D v

Der

Der næst ligner hand Dieff-
uelen/ ved en Løue som brøller
oc er vred/ for hendis vnger ere
hende fra tagne. Wi vaare al-
le lige som denne Løuis vnge /
for end Christus tog oss fra
Løuen/ saa er det icke vnder at
Løuen brøler oc beuiser sig saa-
re grummelige imod Christi
Lemmer.

For det Tredie ligner hand
Dieffuelen ved en Løue / som
paa alle steder gaar omkring/
oc søger huem hun kand opslu-
ge/ Oc det gjør hand altsamen
for det fiendskab/ som bleff imel-
lem

lem ham
der vore f
tillsagt /
Hugorm
som skul
sens Rig
Dieffuel
I huor
uelen de
an? Huad
dem at ha
dem som
Christo
len falde
te an /
maade.

lem hannem oc Quindens sæd/
der vore første Forældre vaar
tilsagt / at skulle sønderkuse
Hugormens hoffuit / Det er /
som skulde nedersla Dieffuel-
sens Rige / oc til intet giøre
Dieffuelens gierninger.

In huorlūde falder da Dieff-
uelen den Christne Kircke
an? Huad søger hand hoff
dem at hand kand omkomme
dem som hassue foret **JESU**
Christo huldskab? Dieffue-
len falder den Christne Kir-
cke an / besynderlige vdi trende
maade.

Forst

Forst imod Christi Sand-
hed / huilcken hand vilde gier-
ne nedertrycke.

Der næst / imod Mennis-
kens Tro / huilcken hand gier-
ne vilde oprycke / aff Mennis-
kens Hierte.

Siden for det Tredie / lurer
hand effter Menniskens leff-
net / huorlunde hand det be-
smitte kand oc foruende.

Vdi huilcke aff disse maa-
de Dieffuelen saar fremgang
haffuer hand Mennisket vn-
der sig. Haffuer hand besmit-
tet Veffnedet / da haffuer hand
Troen oc saa borte / saa kand
mand

mand int
Lardom
omfuldka
kand mar
oc icke hel
Saa er i
sie flid / a
lure / ente
dom / eller
seligt leffne
dønen oc
for er det
den / at v
dommen
oc reen /
flugne i
icke lade
christelig

mand intet gaffu haffue aff
Lærdommen. Haffuer hand
omfuldkast Lærdommen / saa
kand mand ick haffue Troen/
oc ick heller lessue Christelige.
Saa er det Dieffuelens stør-
ste flid / at hand kand off aff-
lure / enten Christi pure Lær-
dom/eller Troen/ eller it Chri-
steligt lessnet / effter som Lær-
dömen oc Troen vduise. Der-
for er det off høielige fornø-
den/at wi haffue act paa Lær-
dommen/at hand beholdis pur
oc reen / at wi ick lade Troen
slugne i vore Hierter / at wi
ick lade off forføre hen i it w-
christeligt lessnet. Huor-

Hvorlunde setter da Dieff-
uelen sig imod GHRISTi
Sandhed/ det er det rette pu-
re Jesu Christi Euangelium?
Det gior hand besynderlige
(foruden andet hemeligt suig/
som hand ellers bruger) met
fem slags Krigsfolck / som
hand hassuer vdi sin Besold-
ning / som er met Epicureer /
Kettere / Dyenskalcke / Tyrcke-
re/oc dem som føre vnder Chri-
sti Naffn it skendeligt leffnet.
Ved Epicureer / det er ved
de Menniske som i deris Hier-
te acte ingen Religion / men
mene at der er intet Liff/ effter
Døden/

Døden /
ter intet o-
ris Spr-
be, post n-
Det er /
effter D-
Bed dist-
ter Dieff-
dom / saa
medest Ep-
gengelse /
Euangelis
picureer
de veldi-
ville sun-
den Ch-
re.

Døden / oc derfor staa de effter
intet andet end vellyst. Deris
Sprock er / Ede, lude, bi
be, post mortem nulla voluptas.
Det er / ver lystig / æd oc drick /
effter Døden er ingen vellyst.
Bed disse Epicureer / bespot
ter Dieffuelen Euangelij Lær
dom / saa at der mange / for
medelst Epicureers tale oc om
gengelse / forførte fra Christi
Euangelio. Saadanne E
picureer ere meste parten aff
de veldige Cardinaler / som
ville suunis de som ene haffue
den Christne Kircke at rege
re.

Bed

Ved Kettere/ det er ved fal-
ste Lærere / staar Dieffuelen
effter/ at foruende/ formørcke oc
forderffue Guds salige Ord /
lige som Sathan selff gjorde
vdi Paradis/ den tid hand for-
uende Guds Ord/ oc forförde
Euam/ at hun skulde æde aff
Eblet/ imod Guds befalning.
Lige saa gjør hand oc paa den
ne dag: Stundem spører hand
vildfarelse om Gud oc de gud-
dømmelige Personer: Stun-
dem necter hand Christi Gud-
dom: Stundem ficter hand
imod Christi Mennefelige
natur: Stundem/ia alle tider
fra

fra Ver-
ne dag/
hand ef-
met G-
lium n-
mand i-
sti velg-
vi fun-
Synd-
faar G-
Ketterd-
tilregni-
Stun-
bessick-
mente-
ge den-
ue de-

Ofra Verdens begyndelse til den
ne dag/oc paa den dag/ staar
hand effter at beblande Louen
met Euangelio / oc Euange-
lium met Louen / paa det at
mand icke ret skal forstaa Chri-
sti velgierninger / oc huorledis
wi kunde bliffue aff met vor
Synd / oc bliffue retfærdige
faar Gud formedelst Christi
Retfærdighed / huilcken dem
tilregnis som tro paa hannem:
Stundem staar hand effter at
beflicke de hønyerdige Sacra-
menter/ at wi enten skulde bru-
ge dem foractelige/ eller oc giff-
ue dem den mact som de icke
E haffue.

haffue. Kortelige at sige / i tu-
sinde maader staar hand eff-
ter / at besmitte Christi pure
kielde / met Dieffuelens mæg /
met Menniskens Lærdom / oc
atskillige paasind.

Bed Dyenskalcke / det er /
ved dem som ville sünis at
vere retfærdige / oc fuldkom-
me Louen / legger Dieffuelen
vind paa at føre had imod
Christi Euangelium. Fordi
naar Christi Euangelium met
sit Lius / straffer alle Men-
niske / oc siger dem at vere w-
retfærdige / at vere Guds
Siender / oc Bredens Børn /
vden

vden de
stum / o
ris egen
oc gien
de / da
hade
saag
aldrig
forfølge
nere / o
end Di
maa re
met / t
oyensf
dag / o
ge M
brum

uden de omuende sig til Chri-
stum / oc acte for skarn all de-
ris egen verdighed / verdskyld
oc gierninger vdi alle maa-
de / da fortornes de saare / oc
hade Euangelij Lærdom / och
saae gierne / at Euangelium
aldrig vaare til / Der saare
forsolge de Guds Ords Tie-
nere / oc hade dennem mere
end Dieffuelen selff. Dette
maa wi see vdi Passuedom-
met / thi Passuen hand er alle
øynskalcis hoffuit paa denne
dag / oc hassuer vsigelige man-
ge Munkesuerme / met hues
brumlen hand gierne vilde op-
E ij fylde

fylde Menniskens ðern / at de
 icke skulde høre deris rette vei-
 uiseris Liud / det er Jesu Chri-
 sti pure Euangelium. Her ta-
 ger Passuen til hielp mange
 Herrer oc Førster / oc met den
 Babyloniske horis løn / forfø-
 rer dem fra Christo.

Ved Tyrckere setter oc Dieff-
 uelen sig imod Christi pure
 Lærdom oc Sandhed / saa at
 Tyrckeren met sine staar effter
 at forlegge / icke aleniste Euan-
 gelium / men ocsaa Christi
 naffn / som Daniel Prophete /
 låg tid tilforn spaat hæffde. Ja
 lige som Passuen setter sig vdi
 Guds

Guds
 Tiener
 tilforn
 nem /
 Prop
 imod
 euige
 Christi
 leffnit /
 Euang
 den. S
 huorl
 dem i
 forar
 Lærd
 rømm

Guds Tempel / vnder Christi
Tieneris naffn / som S. Pouel
tilforn haffuer spaat om han-
nem / saa vil Tyrckeren effter
Prophecien / obenbare sette sig
imod Christum / som hans
euige suorne Siende.

Ved dennem som vnder
Christi naffn føre it skendeligt
lessnit / forhindrer Dieffuelen
Euangelij fremgang vdi Ver-
den. Fordi naar Tyrckerne see/
huorlunde mange lessue aff
dem som kaldis Christne / da
forarges de oc sige: Vaare den
Lærdom aff Gud som de be-
rømme sig aff / oc kalde Euan-
gelium /

E iij

gelium /

O gelium / da leffde de ickē saa
 skendelige. Saa sigē ocsaa
 Papisterne paa denne dag /
 naar de see huad der ere at-
 skille Secter / atskillig tuist oc
 mange onde seder / iblant dem
 som ville hede Euangeliske:
 Huad? Skulde deris Lærdom
 vere ret / som saa skendige leff-
 ue? Saa domme w gudelige
 Menniske om Lærdommen /
 aff deris seder oc leffnet / som
 bekiende Lærdommen / oc leff-
 ue dog ligeuel ret tuert imod
 hannem.
 Denne Sathans Konst
 er ickē ny/thi lige saa bar hand
 sig

sig at v
 te iblan
 te han
 oc last
 Hedni
 tede S
 Lærdo
 der sin
 re vdi
 eders sk
 tis oc v
 iblant s
 raadd
 trode
 skulde
 som ick
 Nassin

De icke saa
sig og saa
deme dag /
der i at
killinge
e / iblandt
Euangeli
deris Lærd
skendige
e i uadellig
ærdommen /
leffuet / som
ommen / oc
et tuert
thans Rom
saa bar han
sig

O sig at vdi det gamle Testamen-
te iblant Jøderne / der opua-
te hand mange til skendelige
oc lastelige Seder / huor aff
Hedninge fortaledede oc bespot-
tede Mosis oc Propheternis
Lærdom / huilcket Paulus brei-
der sine Jøder til de Komme-
re vdi det andet Capittel. For
eders skyld / siger hand / bespot-
tis oc vanæris Guds Naaffn
iblant Hedningene. Der saare
raadde Paulus tienerne som
trode paa Christum / at de
skulde vere deris Herrer lydige
som icke trode / paa det at Guds
Naaffn oc Lærdomen icke skulde
E iij bespot-

bespottis / aff deris Herrer.
Gud giffuet at de som hassue
Suerdet i haanden / det rette-
lige betencke kunde.

Imod Menniskens Tro set-
ter Sathan sig vdi mange
maade / paa det at hand hende
kand enten aldelis oprycke aff
Hiertet / eller oc bespy hende
met en falsk mening. Her til
bruger hand atskillige raad oc
Argumenter / som hand ind-
saaer vdi Menniskens hierter /
aff Menniskens eget sind oc
forstand / at mand saa aff
Kixd oc Blod setter sig imod
Troen. See

See
Forarge
dis Chri
ter er sta
dre trett
pister k
huer an
Eyrcker
uangelis
te effter de
mand da
danne to
ind vdi
Ko
met de
omtrin

See huad der ere mange
Forargelser iblant oss som kal-
dis Christne/ Iblant andre see-
ter er større rolighed / oc min-
dre trette om Religionen/ Pa-
pister komme offuer ens met
huer andre / saa giøre ocsaa
Tyrcker oc Muskouiter. De E-
uangeliske haffue den ene tret-
te effter den anden / Huad skal
mand da der om tencke? Saa-
danne tancker giffuer Sathan
ind vdi mangis Hierte.

Kommer hand vel ocsaa
met denne Tancke: See mig
omkring vdi den vide Verden/

E v

oc

O oc ligne dem som icke tro / met
de andre som kiende vor H^EX^E
X^E Jesum / oc plat intet acte
hans Lærdom / Da finder du
at de Christne ere en liden hob
foractis oc fortryckis aff de
andre / som ere mange / viise/
rige oc veldige / som gaa igen/
nem met alt det sla paa. Det
er icke tuil at Dieffuelen io
rycker mange met denne tan/
cke fra Troen / oc fører dem
hen igen / enten vdi Papisters
eller vdi Tyrckers meninger
om Religionen. Denne tan/
ke hassde nær stot David om/
saa at hand hassde nær om/
faldit /

faldit /
gode sig
diu oc si
hand oc
saadan
M^Em
ne
len effra
stillige m
vel faare
empel is
de de vi
oc vlar
folckis /
andris
vere it

faldit / huor om hand beklage
gede sig haardelige i den tre
diu oc siuende Psalme / huor
hand oesaa lærer raad imod
saadan Fristelse.

MEniskens leffnet oc Christ
ne Seder / staar Dieffue
len effter at omkaste vdi at
skillige maader / Hand bær dig
vel faare de mange onde Ex
empel iblant alle statter / baa
de de visis oc wuisis / lærdis
oc wlærdis / Kongers / Edel
folckis / Borgeris / Bønders oc
andris. Ja vel deris som skulde
vere it Lius for andre / huile
fe

ke der lære andre / som Paulus siger / oc icke lære sig self. Hand giffuer dig vel den tancke ind / vil **GD** fordømme dem alle som saa leffue / da beholder hand vel self Himmerige. Saa fødte oc formeris ondskab vdi Verden aff onde Exempel.

Sathan veed oc saa vel / huad Synd huer er mest tilbøielig / den tilbøielighed fand hand hemelige formere / oc optende Menniskens onde inclinats oc tilbøielighed io mere oc mere / indtil hand fremmer sin vilie / saa fremt som hand icke faar modstand. **Giff**

Giffu
skellige
at mang
il det at
drig for
aldrig p
sin tro
ligge ha
Sathan
sage / oc v
Sathans
sabea vld
Kongens
bare sit
Narsage
oc hoer.
gaffs ve

Siiffuer oc saa Sathan at
skillige Narsager til Synd / saa
at mange wberaadde forforis
til det at bedrissue / som de al-
drig før tenckte. David tenckte
aldrig paa at ville omkomme
sin tro Dienere Briam / oc be-
ligge hans Høstru / før end
Sathan gaff hanem den Nar-
sage / oc visselige vaar det aff
Sathans indskydelse / at Ber-
sabea vilde paa denne tid / vdi
Kongens Nasiun to sig / oc
bare sit Legeme / aff huilcken
Narsage David falt vdi mord
oc hoer. Joseph vdi Egypten
gaffs vel saa stor Narsage til
at

at synde met sin Herris Hø-
stru/ men hand lod sig ick for-
føre met den Marsage/ men for-
actedede den. Saa skeer det vel
vdi mange tusinde maader /
at Sathan foraarsager Men-
nisken / til at falde i Synd /
de som icke haffue lært den rette
stride konst imod Dieffuelen.
Sathan gissuer vel ocsaa
vndertiden denne tancke ind/
at endog du synder / da kant
du vel holde det hemelige / at
ingen faar det at vide/ oc kant
der met vndgaa verdslig straff
Ja kant oc met tiden afflegge
den Synd/ met gode giernin-
ger/

ger / saa
maade/
anden/
daler fra
en Sta
Der
som ieg i
hand sk
vret it p
de hand:
Gud oc m
En ander
som had
Gaard
sagde f
vndgielt
Ja sagi

ger / saa at det du synder i en
maade / kant du oprette met en
anden / Du kant tage hundred
daler fra en stackarl / oc giffue
en Staadere en blaffert.

Der sigis om en Mand /
som ieg ick vil neffne / at naar
hand skattede en Bonde met
wret it par Dren aff / da sag-
de hand : En Pater noster tien
Gud / oc mig tien it par Dren.
En anden sagde til en Encke /
som had hassde tuingt en halff
Gaard fra met wret / oc hun
sagde hannem at skulle det
vndgielde paa Domme dag /
Ja sagde hand / truer du mig
met

met den yderste Domme dag/
haffuer ieg saa lang dag / da
saa mig den anden part met
paa regenskab. Fordi der sam-
me Encke saa vel / at det vilde
icke andet vere / end at hun skul-
de slippe gaarden / sagde hun
vdi sin forge : Ja i skulle suare
mig paa den yderste dome dag.

Den Anden Strid

Som en Christen haff-
uer / det er imod Verden / som
oc saa bruger sine atskillige Si-
nancker oc raad / til at forføre
Mennisten met. Verden som
er forfengelig oc vanartig / set-
ter de

ter de
dens pr
velde oc
i huor
komme
oc forn
forhind
acte / n
oc svret
komme a
tes velgie
hjelper
gument
lyst er
mand
Mang
lige /

ter de Gudfructige fore Ver-
dens praal/ære/glæde/ rigdom
velde oc vellyst/at du dem skalt
i huorlunde du dem kant be-
komme/søge aff yderste mact
oc formue/ oc huad dig der vdi
forhindre kand skalt du intet
acte / men ickon søge met ret
oc svret/ saa megit du kant be-
komme aff denne verdslige Lye-
kes velgierninger oc gaffu. Her
hielper Sathan met dette ar-
gument: Rigdom/ ære oc vel-
lyst er Guds gaffue/ hui maa
mand da ick staa der effter?
Mange som wi tro at vere sa-
lige / haffue offuerflodige ve-
ret

ret begaffuede met Lyckens off-
uerflodighed.

Men Paulus giør skilsmis-
se imellem at vere rig / oc at sø-
ge effter rigdom. Naar rigdom
kommer aff Guds velsignelse
oc hans forsiun / vden din Næ-
stis skade oc vræt / da brug
hannem ret / Gud til ære / oc
din Næste til gode / lad han-
nem ick bliffue Dieffuelens
snare / huor met hand kand
dig omkomme. Saa spiller
denne forgengelige oc wfrom-
me Verden for oss / oc vil locke
oss / saa lunge at hun forfører
oss / fra it Christeligt leffnet.

Den

DEn Tredie Feide oc
Strid / som en Christen
haffuer / det er met den hiem-
fødde oc husuaande Tiran /
som er den forderffuelige Na-
ture oc Arffuesynd / som wi
haffue aff Adam. Denne Na-
ture oc Synd er aldrig stille /
altid søger hun Herredome vdi
Mennisket / der til hielpis hun
aff Dieffuelens indskydelse /
som indgiffuer onde Tancker
vdi Menniskens hierte / Disse
tancker / naar de bliffue nogen
stund vdi Hiertet / da optendis
onde affecter. Naar disse onde
Sij affecter

affecter bliffue nogen tid / da
føre de Menniskens vilie / til
at samtycke det som ilde tene-
tis / oc verre begeris / Saa fal-
der mand effter Syndens be-
gering / vdi en Synd effter en
anden / indtil mand er gantse
nederfuncken vnder Synden /
huilcket som Dauid beklager /
der hand siger / vdi den attē oc
tiuende Psal. Mine Syn-
der gaa offuer mit hoff-
uit / oc trycke mig / som
en stor Byrde. Dette kal-
der S: Pouel til de Romere /
i det vi. Cap: Syndsens rige
til

til Do
uer effe
hand st
til de
S
Christ
Siende
smaa o
off / ick
franke
Huo som
vunde /
Dieffe
sis int
denne
vinder
denne

til Døden / Fordi huo der leff-
uer effter denne Tirans raad/
hand skal dø / siger Paulus/
til de Romere / i det viij. Cap.

Saa see wi mine fromme
Christne / huad wi hassue for
Siender / som ickere at for-
smaa oc foracte / de seide imod
oss / ickere om Guld eller Perle
franke / men om det euige Rige
Huo som her lader sig offuer-
uinde / hand bliffuer vnder
Dieffuelen / vden hand oprei-
sis inden hand hen dør aff
denne Verden / Men huo der
vinder oc bliffuer bestandig i
denne Strid / hand faar Ret-
S iij færdig

færdigheds Krone / som Pau-
lus siger oss at vere beredt /
aff den retfærdige Domme-
re Jesu Christo.

Om den anden Lærdom.

Wihaffue nu hørt hvad
Strid wi haffue / Nu
lærer Paulus oss / huor
lunde wi kunde bliffue bestan-
dige / vdi denne vanskelige
Krig / Oc siger Troen oc en
god Samuittighed / at vere
de rette Vaaben / ved huilcke
mand bekommer Seieruinding.
Holt Troen / siger hand /

oc en

oc en
Saa
diffe tu
oc en g
cke der
den de
Troen
heden g
uittighe
endog et
kommer
Saa
Troen
Sam
fiende
gis im
der.

oc en god Samuittighed

Saa staar Seieruinding vdi
disse tuende ting/som er/Troen
oc en god Samuittighed/huil
cke der ick kunde stillis at/w
den de baade omfomme. Huor
Troen er / der er Samuittig
heden god/huor en god Sam
uittighed er / der er Troen /
endog en god Samuittighed
kommer oc sōdis aff Troen.
Saa vil ieg først tale om
Troen/ oc der næst/ om en god
Samuittighed/ giffuendis til
kiende/ huorledis de skulle bru
gis imod vore Vandelige Sien
der.

F iij Om

Om Troen.

DER er ingen ting det
Menneske som saligt vil
bliffue / saa myttelig at
vide oc haffue / som en ret / fast
oc liffactig Tro paa IEsu
Christum / Thi foruden den er
ingen Salighed at foruente /
men euig wselhed oc pine. Der
for bør oss at vide / huorlunde
en ret / fast oc liffactig Tro
vndfangis oc fødiz vdi Men
niskens hierte / huorlunde hun
voxer / huorlunde hun giffuer
fruct aff sig / huorlunde hun
strider / prøffuis oc faar Seier
uinding /

uinding
Verden
denne Lo
oc offte
Kircker
burde at
oplært /
denne til
det alder
liget er / se
/ met Gud
act paa d
en forsto
lig Tro
stude stil
den hyl
daarlige

Quinding offuer Dieffuelen /
Verden oc Synden. Endog at
denne Lærdom om Troen / tit
oc offte faaregiffuis vdi vore
Kircker oc skoler / saa at mand
burde at vere her om nocksom
oplært / da vil ieg alligeuel paa
denne tid tale om samme Tro /
det alder enfoldigste mig mue-
ligt er / saa at ingen skal vere
(met Guds hielp) som vil giffue
act paa det ieg sige vil / som skal
en forstaa en ret / fast / Christe-
lig Troes natur oc art / oc skal
kūde skille en leffuendis Tro fra
den huycklerste Tro / som mange
daarlige berømme sig aff / icke
Sv ander

anderledis / end wbesindige /
Meniste mene sig at vere smyckede met guld oc vere store Her-
rer / naar mand henger koffuer
kæder paa deris Hals / oc setter
halm kroner paa deris hoffuit.

Men før end Troen vnd-
fangis oc fødus i noget Men-
niste / haffuer hand fire ting at
acte / som fire trapper / at huil-
ke mand skal opstige til Troen.

Den Første er / Syndens
bekiendelse.

Den Anden er / Guds vre-
dis fornemmelse.

Den Tredie er / Anger for
Synden.

Den

Den fierde er / Christi kund-
skab.

DEn Første Trappe
Der / Syndens bekiendel-
se / huilcken mand bekommer
aff Guds Low / Fordi Guds
Low er en Regel / huilcken som
maaler oss aff / huad ret oc
huad wret er / huad Gud vil
haffue giort aff oss / oc huad
hand vil haffue lat. Saa at alt
det som er vdi oss / eller skeer aff
oss / som icke kommer ossuer ens
met denne regel som er Louen /
det er Synd / huilcken som gru-
delige fortørner Gud. Der
faare

faare skal huert Mēniste præff-
ue sit leffnet oc sine gierninger/
effter Louens regel / oc der aff
beslutte om sine gierninger / om
de ere Synd eller ey.

De paa det at ingen skal
vrangelige bruge dēne regel / da
er der tuende stycker at mercke.

Det Første er / Huad som
heldst / der er enten imod Guds
kierlighed / eller imod Mennis-
kens kierlighed / det forbiudis
vdi Louen / endog det icke er vdi-
tryct met klare ord. Fordi den
gantse Low indeholdis vdi
disse tuende Hoffuitstycker: Du
skalt elske **HERREN** din Gud
aff

aff din gantske Siæl / aff din
gantske forstand / oc aff din
gantske mact / oc Du skalt elske
din Næste / lige som dig selff .

Det andet er / at Louen er
Vandelig / som vdkressuer en
pur / fuldkomen / euig oc Van-
delig lydartighed / huor aff er
at forstaa / at intet Menniske
kand fuldkomme Louen / Fordi
Menniskens vilkor ere tuert
imod Louen / som den hellige
Paulus siger . Louen er
Vandelig / men ieg er dø-
delig / saalt vnder Syn-
den. Her vdaff er at forstaa /
at

at huert Menniske er skyldigt
imod alle Guds Bud / oc icke
kand begynde nogen lydighed
effter Louens vilie / for end
mand bliffuer igensødt / ved
Troen / aff den hellig Aand.

Den Anden Trappe

Der Guds Vredis for-
nemmelse / eller følelse vdi Men-
niskens Hierte for Synden.
Thi naar mand seer sin Synd
da skal mād oc saa see til Guds
Brede / oc til sin fortiente straff
oc Fordømmelse.

Denne Guds vredis for-
nemmelse oc følelse vdi hiertet /
at

at mand for-
hed oc væri-
retfærdige
disse effter
tenckelse.

Den For-
kunde fi-
oc vor forti-
den Lost som
for i Paradi-
Naar du
Lxx / da
truer Gud
det er / icke
Person /
natur / for

at mand følger sin Synds slem
hed oc værstyggelighed / oc sin
retfærdige straff / kommer aff
disse efftersølgendis tings be-
tenckelse.

Den Første ting/huor aff wi
kunde kiende Guds vrede /
oc vor fortiente forbandelse/ er
den Lov som Gud sette Adam
for i Paradis/ som saa lyder:
Naar du æder aff det
Træ/ da skalt du dø. Her
truer Gud den gantse Adam/
det er/ ick allereniste Adams
Person / men ocsaa Adams
natur/ som wi alle haffue/ der
ere

ere fødte aff Adam/ Der faa-
re gaar den samme fordømmel-
se som Adam falt vdi / oc saa
offuer oss/ som ere fødte aff A-
dam. Det lærer oss David/
i den halfftredivendes tiuende
oc første Psalme / oc Paulus
til Romerne/ i det siette Cap:

En anden ting/ huor aff wi
kunde kiende Guds Brede
oc vor fortiente straff / er den
Sentens som Guds haffuer
sæt hoss sin Lov/ som er denne.
Forbandet vere huert
Menniske/ som icke gjør
alt

alt det
vdi Lo-
mer d-
delse fo-
fardige
uer Sy-
lighed /
ne oc fra-
te bliffue
Ihu G-
verofhold-
En ti-
kund-
oc vor r-
se / er G-

alt det som er screffuit
vdi Louen / oc fuldkom-
mer det. Denne Forban-
delse kommer aff Guds ret-
færdige Brede / oc henger off-
uer Syndens store værstygge-
lighed / oc fører hen til euig pi-
ne oc straff / alle dem som ic-
ke bliffue befriede der fra / for
Jesu Christi Døds oc pinis
verdskyld.

Den tredie ting / huor aff wi
kunde kiende Guds Brede
oc vor retfærdige Fordømmel-
se / er Guds Handscrift vdi
G vore

kunde kiende Guds Brede oc
vor fortiente straff / er Guds
vredis tegn / som haffue sig vdi
tuende maade.

Somme tegn straffe / oc
met straffen giffue de Guds
vrede tilkiende / som er Pesti-
lenke / Dyr tid / Hunger / Krig
oc andre atskillige plager / som
Gud enten straffer hele Land
oc Riger met / eller nogle vdi
Land oc Rige / dog de andre
til atuarsel / om deris tilkom-
mendis straff som sparis / vden
de rette oc bedre sig.

Somme tegn ere true tegn /
naar Gud icke strax straffer /
Sij men

men lader ske tegn / som betegne
den tilkommende straff at vere
forhaanden. Om saadane true
Tegn / haaffue wi mange Histo-
rier / baade i verdslige Bøger /
oc i den hellige Scrift. Huad
Tegn der gick for Jerusalems
forstyring / scriffuer Egesippus
oc mange andre. Huad vrede
Tegn der skal gaa for den yder-
ste dag / siger Christus hoss
Mattheum / i det fierde oc tiu-
ende Ca: De legger hand deñe
paamindelse der hoss. Seer
til at ingen bedrager eder
Huad som icke vaanlige oc al-
minde

mindelig
at det ti
sine nat
Comete
lig storn
det bety
Her f
rot Van
her vdi
mand her
ger / Som
re natur
Ja vere
vdi store
beck eller
Guds v
som vil

mindelige pleier at ske (endog
at det tit oc offte kand haffue
sine naturlige sager / saa som
Cometer / store vandløb / grue-
lig storm / oc andet saadant)
det betyder alt noget.

Her haffuer mand seet blod-
rødt Vand i fior oc i dette Aar /
her vdi Danmark / huor om
mand hører atskillige menin-
ger / Somme sige at det skal ve-
re naturligt some anderledis.

Ja vere sig naturligt eller ey /
vdi store vand eller smaa / vdi
beck eller A / vden tuil er det aff
Guds viise raad oc tilladelse /
som vil atuare oss om større
G iij straff /

straff / vden wi snarlige bedre
off. Fordi naar Gud lader saa-
danne vrede Tegn ske / da vil
hand at wi skulle tencke tuende
ting. Den første er vor Synd/
oc vor fortiente straff for Syn-
den. Den anden er hans Ret-
færdighed / oc hans Barmhier-
tighed. Retfærdighed / at hand
vil straffe oss / om wi icke bedre
off. Barmhiertighed / om wi
met aluerlighed omuende oss
til Gud / vdi en sand oc lang-
uarendis penitens. Gud hand
truede Niniuiterne ved Jonam
Prophete / at deris Stad skul-
de omkomme inden fyrrethue
dage /

dage / efft
at vdrac
uarfel / S
Der de
ris Syn
der host
omuende
retfærdig
Barmhi
Saa
Gud mod
om wi el
Niniuite
aluerlig
afflegge
Synder
Blod /

dage/ effter at Jonas begynte
at vdraabe denne Guds at-
uarsel/ Men huad stedde der?
Der de aluerlige bekiende de-
ris Syndoc fortiente straff/ oc
der hoss gjorde penitence / da
omuende **GD** sin vrede/ oc
retfærdige heffn til Naade oc
Barmhiertighed.

Saa gjorde vel oc saa
Gud mod oss paa denne tid /
om wi ellers vilde efftersølge
Niniuiterne / vdi en sand oc
aluerlig Penitence / oc vilde
afflegge vore mange blodige
Synder/ som ville straffis met
Blod / vden wi rette oss.

G i i i j Den

En tredie Trappe /

Som gaar for en ret Tro
er anger for Synden / at wi
saae gierne at wi aldrig haaffde
syndet / Ja at wi saa had oc
vederstynggelighed til Synden.

Dette had oc vederstyngge-
lighed til Synden / kand her
aff komme.

Først at du betencker / at
det er Dieffuelens største lyst /
at hand seer Mennisket som er
skabt effter Guds billede / at
ville heller følge sig effter end
Gud / oc ville heller bære Dieff-
uelens tegn end Guds.

Der

Skilts Peter Sen

Der næst/ at du tencker som
tilforn sagt er / huor storlige
Synden fortørner Gud oc
vddrissuer den helligland aff
hiertet / Ja gjør Dieffuelens
bolig aff Guds bolig.

For det tredie/ at du tencker
huad for skade du selff hassuer
aff Synden/ oc huad skade du
gjør andre / met dit onde Ex-
empel.

For det Fierde / at du ret
betencker Syndens slemhed
oc vederstyggelighed/ som iager
Guds hellige Engle fra dig.
Disse fire ting/ maatte vel røre
vore hierter til anger for Syn-
den. G v Den

S En Fierde Trappe,
som gaar for en ret Tro
er Christi kundskab / saa at du
kiender hanem ret. Dette kund-
skab er at bekomme aff Euan-
gelij predicken / som lærer oss
huor saare Christus er kom-
men til Verden / huo hand er/
oc huorlunde hand er besindet
mod fattige Syndere / som kom-
me til hannem

Hand er vdsent til Verden/
at hielppe fattige Syndere aff
met deris Synd. Saa siger
Johannes: See Guds
Lam / som bort tager
Verdens

Verden
siger selff
at falde
uendels
Hand
at hand
hand vil
haffuer lo
iant Mem
anammes
paa det at
natur de
melig er
er en Per
at du ska
tinger er

Verdens Synder. oc hād
siger selff: Jeg er kommen
at falde Syndere til om-
uendelse.

Hand er en sand Gud/saa
at hand fand vdrette alt det
hand vil / oc vil alt det hand
haffuer loffuit. Hand er it
sant Menniste / som haffuer
anannet vor natur paa sig/
paa det at hand vil giøre vor
natur delactig vdi Guddom-
melig ære oc herlighed. Hand
er en Person Gud oc Mand/
at du skalt vide / at hans gier-
ninger ere nocksom/til at hielpe
dig.

dig. Hand haffuer taalt Død
oc pine for dine Synder. Hand
haffuer fuldkommet Louen for
dig / dig til Retfærdighed /
Hand haffuer offret sig self
for dig / oc giort Bøn for dig.

Hand er saa besindtet mod
dig / at hand vil hielpe dig / i
huor stor en Syndere du est /
om du vilt ickon kōme til han
nem oc tro paa hannem. Hand
figer: Kommer hid / alle
som ere besuerede / Jeg
vil tage eders Byrde fra
eder. Dette sit Hierte haffuer
hand

hand ladet
mike / vdi
Koffueret
mange an
hand er f
for alle S
vil hand i
vists salig
til sig. H
som seer E
huo som bet
Verdens S
paa han
haffue i
oc ieg st

hand ladet see i mange Men-
niste / vdi Magdalena / vdi
Køffueren paa Kaarssit / oc
mange andre. Ja lige som
hand er kommen vdi Verden
for alle Menniskis skyld / saa
vil hand i Sådhed / alle Men-
niskis salighed / dog ved Troen
til sig. Huo / siger hand /
som seer Sønnen. Det er
huo som bekiender Sønnen for
Verdens Frelsere / Oc troer
paa hannem / hand skal
haffue det Euinge Liff /
oc ieg skal opuecke han-
nem

nem / paa den sidste dag.

Saa haffue wi nu hørt
huad der gaar for Troen / for
end hun fand vndfangis oc
fodis vdi vore Hierter / Naar
du vdi dit hierte haffuer gaaet
disse fire Trapper op / aff huil-
ke tre første / du forstaar huad
fordømmelse dig saare staar /
om du ick bliffuer hiolpen aff
met Synden : Men aff den
fjerde forstaar du at denē hielp
er at bekomme aff Jesu Chri-
sto / saa at den som troer paa
hannem / skal faa Syndens
forladelse / oc det euige Liff.

Aff

Uff disse tancker optendis
ved den helligAand / en stor
brendende begering til at bliff
ue delactig vdi Ghrifti verd
skuld (dette er Troens vndfan
gelse) oc vdi det samme forla
der Mennisket sig aldelis paa
Ghrifti foriettelse / effter som
hand hassuer loffuit alle dem
som komme til hannem (Dette
er Troens fødseel vdi Hiertet)
Saa er nu en ret / fast / liffac
tig oc Ghriftelig Tro / en hier
telig begering til Guds Barm
hiertighed vdi Christo / oc en
viss forladelse paa Jesum Chri
stum / at hand vil aff Naade
forla

forlade Synden / oc salig giøre
re den som troer paa sig / for-
uden all Menniskelig fortieni-
ste / vdi nogen maade.

Den som saa troer / hand
haffuer Syndernis forladelse /
formedelst Christi pinis skyld /
hand er retfærdig giort / met
Jesu Christi Retfærdighed /
som hannem er tilregnet / hand
er Guds barn / hand er forliget
met Gud / hand er it nyt Men-
niske / hand haffuer tilgang til
Gud / hand staar vdi Guds
Naade oc vndest.

Nar denne Tro er saa vnd-
fangen oc spødt vdi Men-
niskens

niskens hi
er megit fi
delsen / sk
oc former
Guds pa
Bon / o
de høyer
brug. Ja
skal bede n
D H E N
gierning
begynt
din hel
mig vt
Vdi saad

niskens hierte / effterdi at hun
er megit spæ oc liden vdi begyn-
delsen / skal hun vore daglige /
oc formeris all vor liffs tid / aff
Guds paakaldelse oc hiertens
Bøn / aff Guds fryct / aff
de høyuerdige Sacramenters
brug. Ja den som troer / hand
skal bede met Dauid oc siige:
D HERRKE stadfest din
gierning vdi mig / som du
begynt haffuer / giff mig
din helligland / regere
mig vdi din Sandhed.
Vdi saadan Bøn fornemmer
H du

du suar aff Gud / formedelst
stor glæde oc husualelse / vdi dit
hierte / huilke glæde oc husualelse
er den hellig Nads vidnesbyrd /
at du est Guds barn / oc hafter
allerede begynt det euige Liff.

Saadan en leffuendis oc
Christelig Tro / hun er ick v
fructfommelig / men hun lader
sine deylige Fructer see / som
staar besynderlige her vdi / at
Mand her effter vil vere Gud
tacknemmelig / oc skicke sig eff
ter hans vilie / aff sin yderste
mact oc formue / oc at mand
vil ick her effter met vilie oc
vidskab forgribe sig imod Gud
men

men hann
unge oc g
oc prise /
giorde / hu
dis / som g
met Tro o
Denne
besynder
Den Fi
tighed / at du
oc saa / sig
soffue / oc
giorde vdi
er din kie
du altid
te / hamme

men hannem met sind / hierte /
tunge oc gantske leffnet / tacke
oc prise / lige som Abraham
giorde / hues Børn de alle kal-
dis / som gaa i hans fodspaar /
met Tro oc Lydactighed.

Denne Troens Fruct staar
besynderlige vdi fire ting.

Den Første er Gudfryc-
tighed / at du tencker dig at gaa
oc staa / ligge oc side / vaage oc
soffue / æde oc dricke / tale oc
giøre vdi Guds Nasion / som
er din kiere Fader / til huilken
du altid skalt opløffte dit Hier-
te / hannem frycte / hannem be-

H ij de /

de / hannem dyrcke / hannem
ære / baade vdi enrom oc met
andre .

Den anden er vskuldighed /
at du holder dig saa / at ingen
kand kaste dig nogen last faare
met Sandhed / at du est hoff-
uist baade hoff dig ene oc iblät
andre / at du fører it ret leffnet.

In Summa / at du daglige
staar effter / at kunde döde den
gamle Adam vdi dig / oc op-
uecke det ny Menniske / saa at
Guds billede kand kiende
paa dig.

Den Tredie er kierlighed
imod sin Næste / som besynder-
lige

lige lader
hertighed
Menniske
Augustin
Christen
hungrige
hues dri
aldrig sly
gen fattig
tag ingen
ler? Met
nogen skid
ingen S
Bort det
en Chris
som saad
Den f

lige lader sig see vdi Barm-
hiertighed mod arme fattige
Menniske. Meent du / siger
Augustinus / den at vere en
Christen / aff hues brød den
hungrige aldrig mættis? Met
hues dricke den fattigis trøst
aldrig slyckis? Hues bord in-
gen fattig kiender? Vnder hues
tag ingen fattig fremmet hui-
ler? Met hues klæder ingen
nøgen skiulis? Met hues hielp
ingen Fattig vederquegis?
Bort det at den skulde kaldis
en Christen oc Guds barn /
som saadan er.

Den fierde er flittighed vdi /
H iij Em

Embede oc kald effter Pauli
raad / Huer siger hand / Vere
flittig vdi sin bestilling. Her
tørst du icke acte / huor ringe
eller stort dit kald er. Men act
ickon disse try ting / som er / at
dit kald er aff Gud / at du est
ret der til kommen / at du der
vdi est flittig / paakaldendis
Gud / at hand vnder dig Bel
signelse vdi dit kald.

Denne Tro præffuis met
Kaarsit / Ja lige som Guld
præffuis vdi Ild / om det er
purt oc klart / saa præffuis
Troen vnder Kaarsit / om hun
er ret / fast oc lifftig.

Denne

Denne
than /
oc beköme
ding offu
Ja sig
ere mig al
stride im
Dieffuel
uinde Ver
Huo kand
Emden / se
de: Min
til dig self
ringe / at
ge oc gru
seer du ti
er Seier
köme.

Denne Tro strider imod Sa-
than / Verden oc Synden/
oc bekömer glædelig Seieruin-
ding offuer alle sine Siender.

Ja siger du : mine Siender
ere mig alt forstercke / huo kand
stride imod den lede grumme
Dieffuel ? Huo kand offuer-
uinde Verdens suigactighed ?
Huo kand saa vnderdempe
Synden / som hand gierne vil-
de ? Min fröme ven / Seer du
til dig selff / da est du megit for-
ringe / at stride imod disse veldi-
ge oc grumme Kemper / Men
seer du til Jesum Christum / da
er Seieruinding lættelig at be-
köme. H i i i Huor

Hvorlunde kand min arme
lille Tro beköme Seieruin-
ding? Troen bekommer Seier-
uinding/ for tre sager skyld.

Den første er/ fordi Troen
haffuer den med sig / som haff-
uer offueruundet Sathan /
Verden / oc Synden / som er
JEsus Christus / hand siger
selff: Verer frimodige /
Jeg haffuer offueruun-
det Verden.

Den Anden sag er/ Fordi
Troen hun tager sine Vaaben
oc verie der hun strider met/
icke aff verdslige/ men aff sin
H E X

Herris
kammer /
fastere en
ber oc ver
Den
mand tr
sine Siend
sig ind v
met en hi
Ja lige som
Krigsmant
forringet
torem /
Broders
oc skod t
andre E
at Siende

Heris Jesu Christi Kyst/
kammer / som ere sterckere oc
fastere end alle Verdens Baa-
ber oc verie.

Den tredie sag er / at naar
mand trengis haardelige aff
sine Siender / da giffuer Troen
sig ind vnder Christi skiold /
met en hiertelig paafaldelse.

Ja lige som Teucer den Greste
Krigsmand / hand vaar alt
forringe til at stride imod Hec-
torem / derfor tog hand sin
Broders Liacis bue oc pile /
oc skød til Hectorem met oc de
andre Troianer / Men naar
at Sienderne trengde hannem /

H v gaff

gaff hand sig ind vnder sin
broders Miacis skiold / lige som
it Barn vnder sin Moders
kaabe. Saa ere wi ocsaa for
ringe til at staa vore Siender
imod / oc vore egne verie ere alt
forsuage der til / derfor tage
wi vor Broders verie oc sette
imod Sienderne / Men naar
de trenge oss / da giffue wi oss
vnder vor Broders Jesu Chri
sti skiold / lige som Born vnder
deris Moders kaabe. Saa
faa icke wi arme ringe Men
nisse Seieruinding / aff vor
egen styrcke eller mact / men aff
Jesu Christi vor Broders
oc

oc Salige
kytning.
Naar
trin hun
der / som e
oc Syn
Roen
len / me
verie / som
hertelig B
Met
Eroen on
tere / Di
Misdede
at all B
end en

oc Saliggjöreris krafft oc beskytning.

Naar Troen er saa berystet/
trin hun frem imod sine Siender/
som er Dieffuelen/Verden
oc Synden som boer vdi oss.

Troen setter imod Dieffuelen/
met tuende besynderlige
verie/ som er Guds Ord oc en
hiertelig Bøn til Gud.

Met Guds Ord støder
Troen om alle Epicureer/ Kettere/
Dienstalcke/ Tyrckere oc
Misdedere. Thi den veed
at all Verden skal forgaa/ før
end en Bogstaff skal forgaa
aff

O aff Guds Ord. Fordi Gud
er den euige Sandhed / som
aldrig fand liue / derfor traad-
ser Troen imod alle Epicureer
som forsmaa Ordit / imod alle
Kettere / som det foruende vil-
le / imod alle Dyenskalcke / som
det hade / imod alle Tyrckere /
som det met Blod fordempe
ville / imod alle Misdedere som
met deris skédige leffnet Guds
Ord forhindre ville. Ja aff
dette Guds Ord veed Troen /
at Hellsuedis porte / det er
Dieffuelen met alle sine raad /
mact oc finanker / kunde intet
imod dem som hassue Troen til
Jesum Christum. Der

Der
imod Die
lig Ben t
ris Jesu G
met forfæ
oc komme
Mand se
Hane slæ
ler / da forf
en Loue som
gram hun e
her / Raad
sine vinge
henger po
tighed / oc
Christum
Dieffuel
met sin b

Der næst strider Troen
imod Dieffuelen met en inder-
lig Bøn til Gud / i vor Hæ-
ris Jesu Christi Naffin / oc her
met forfærder hun Dieffuelen
oc kommer hannem paa fluct.
Mand scriffuer / at naar en
Hane slaer sine vinge oc ga-
ler / da forfærdis oc forstreckis
en Loue som det hører / i huor
grum hun er / saa gaar det oc
her / Naar en Christen slaer
sine vinger / det er / Naar hand
henger paa Guds Barmhjer-
tighed / oc paa Troen til Jesum
Christum / da forfærder hand
Dieffuelen / met sin lyd / det er /
met sin bøn til Gud. Kor.

Kortelige at sige / huad hel-
ler Dieffuelen lurere effter Lær-
dommen at forkrencke / eller
effter Troen at forsalfke / eller
effter leffnedet at besmitte / da
setter Troen imod Dieffuelen /
Guds Ord / oc en inderlig
Bøn.

Mod Verden setter Troen
Guds Foriættelser om euig
glæde / om euig ære / om euig
rigdom / om euig vellyst / oc der
met foracter Verden / med all
sin forfengelighed / Oc naar
hun trengis hart aff Verden /
da giffuer hun sig aldelis vn-
der

der Hri
oc Taalm
Mod
ker set
ning oc be
lige Scri
sens ond
Troen Na
at hun icke
Enndsens
hun icke
Samu
alt

der Christi skiold / met Bøn
oc Zaalmodighed.

Imod Synsfens onde tanc-
ker setter Troen idelig læs-
ning oc betenckelse aff den hel-
lige Scrifft. Imod Syn-
sfens onde begeringer setter
Troen Vlandens begering/saa
at hun icke samtycker oc gjør
Synsfens vilie / paa det at
hun icke omkaster den gode
Samuittighed/som Troen
altid vil haffue
met sig.

Om

Om Samuittigheden.

En anden part aff
Den Regel/ som de skulle
sticke sig effter / der ville stride
en god strid/ oc beköme Seier/
uinding offuer deris Siender/
er en god Samuittighed/ som
er næst Troen den ypperste
ting/ som noget Meniske kand
haffue/ vdi denne Verden.

Rigdom er lystig/ vüisdom
er nyttig/ deilighed er yndelig/
Mact oc velde er priselig / stor
Ret oc affkomme er herlig /
Sundhed oc karsthed er elste-
lig/ Ere oc nasskundighed er
lofflig.

lofflig. Men alle disse i tusin-
de maader offuergaar Jobs
oc Lazari gode Samuittighed
endog deris lycke vdi Verden/
vaar ynckelig. Tencck derfor
ihuo du est/ at du vdueller dig
det som best er.

Men paa det at wi ret
kunde dome om Samuittig-
heden / som er Guds vidnes-
byrd vdi Menniskens hierte /
indtryet aff Gud / til en at-
uarsel om huad dem skal off-
uerkomme vdi fremtiden / som
enten lessue vel eller ilde. Vil
ieg faaregiffue oc forklare fem
stycker/om Samuittigheden.

I Først/

Først/ huad mand kalder
Samuittighed.

Der næst / huorledis hun
forandris.

For det Tredie / huorledis
mand kand bekomme en god
Samuittighed / som den icke
haffuer.

For det Fierde/ huor mand
kand beholde en god Sam-
uittighed.

For det femte oc sidste/ huad
gaffn mand haffuer aff en god
Samuittighed / oc huad ska-
de mand haffuer aff en ond
Samuittighed.

Samuit

Samuit
Guds
ken fire ti
Det For
huad ma
and et er d
ris. Det
odi Nenn
gierningen.
mand soles
hietet/ o
Jolep
denne Re
driffue he
de raadd
imod Re

I.

SAmuittighed er en vnderlig
 Guds gierning / vdi huile-
 fen fire ting kōme tilfammen /
 Det Første er en Regel / om
 huad mand giøre skal. Det
 andet er den gierning som gi-
 ris. Det tredie er beslutning
 vdi Meniskens forstand / om
 gierningen. Det Fierde er / at
 mand føler Guds Dom vdi
 hiertet / om det som giort er.

Joseph vdi Egipten viste
 denne Regel: Du skalt icke be-
 driffue hoer: den vskyske Quin-
 de raadde hannem til / at giøre
 imod Regelen / huilckit hand

I ij dog

dog ickē giøre vilde: Aff denne
Regel / oc denne gierning be-
sluttede Joseph i sin forstand/
at hand haffde giort ret effter
Regelen: Aff denne Regel /
aff denne Josephs gierning / oc
aff denne beslutning om sam-
me gierning / følger det fierde
effter vdi Josephs hierte / saa
at hand fødte Guds dom om
sin gierning / som er / at hun er
Gud behagelig. Denne sø-
lelse vdi hiertet vaar en glæde/
at hand ickē forgreb sig imod
Gud oc sin Næste / men holt
sig kyskelige / effter Guds be-
faling.

David

Da
Regel: 2
hoer / H
oc bedri
imod Ke
gel oc a
sluttede
at hand i
Effter den
denne beslu
dom vdi ha
hoer / by
bliffuer b
retfærdig
den straf
paaminde
Hiertens

David viste denne samme
Regel: Du skalt icke bedriffue
hoer / Hand seer Bersabeam/
oc bedriffuer hoer met hende
imod Regelen/ Aff denne Re-
gel oc aff denne gierning be-
sluttede David i sin forstand/
at hand icke hassde giort ret /
Efter denne beslutning oc met
denne beslutning/ følger Guds
dom vdi hans hierte om hans
horeri / huor aff hans Hierte
bliffuer bange / oc foel Guds
retfærdige Dom/ oc frycter for
den straff / om huilcken Gud
paaminder hānem/ met hans
Hiertens sorge.

I iij

Saa

Slå forandris Menniskens
Samuittighed/ effter gier-
ningens vilkor / saa at hun er
enten ond eller god.

En god Samuittighed er/
naar mand finder gaat/ det er
glæde/ vdi hiertet/ aff den dom
som besluttet er om giernin-
gen/ som er giort effter Rege-
len/ det er effter Guds vilie oc
befalning.

En ond Samuittighed er/
naar mand finder ont/ det er/
sorge vdi hiertet/ aff den Dom
som besluttet er om gierningen
som er giort imod Regelen/ det
er

er imod
ning.

Ere icke
dere /

følger gie
Da fand

en god

at alle har

gelen/ som

skal mand

nisens
uer tuend
effter/ D
anden er
Der
uit hoer

er imod Guds vilie oc befa-
ning.

III.

Er icke alle Menniske Syn-
dere / oc Samuittigheden
følger gierningen? Det er vist.

Da fand der io ingen haffue
en god Samuittighed / fordi
at alle haffue giort imod Re-
gelen / som er Guds Lov. Her
skal mand saa suare til: Men-
niskens Samuittighed haff-
uer tuende Regle at holde sig
effter / Den ene er Louen / Den
anden er Euangelium.

Der David haffde bedreff-
uit hoer oc mord / straffedis

IIII hand

hand aff Louen oc haffde en
ond Samuittighed / huilket
som haffde veret hannem
sage til Mistrøst oc Fordømel-
se / haffde hand icke hørt Euan-
gelium. Der hand nu vaar
bange / for sin Synd / oc Na-
than predickede hannem Eu-
angelium faare / om Synder-
nis forladelse for Christi skyld /
bleff Troen paa ny vndfangen
oc fødte vdi hans Hierte / ved
huilken Tro hand bleff quit
aff sin Synd / bleff retfærdig
oc forligt med Gud / huor aff
hand bekom en god Samuit-
tighed. Ja saa bekømer Men-
nisket

nisket en g
naar han
forladelse
som er den
Synden.
Eil de
tigheds t
ning / hør
cramentis
osaa den
ning / som v
sien / aff
hemeligt
den som
Synden
sig snart
hed bliffu

nisset en god Samuittighed/
naar hand troer Syndernis
forladelse for Christi skyld /
som er den rette affløsning aff
Synden.

Til denne gode Samuit-
tigheds bestyrckelse oc befest-
ning / hører Naderens Sa-
cramentis brug hen / disligest
oesaa den Absolutz oc affløs-
ning / som mäd hører aff Pre-
sten / aff Predickestolen oc vdi
hemeligt Scriftemaal. Men
den som gaar lenge om met
Synden / oc ick vil omuende
sig snart / hans Samuittig-
hed bliffuer føleløss / ia lige som
Iv hun

h^un vaare d^od / huilket som
er en gruelig straff aff Gud/
met huilcken mange tusinde
Menniske plagis paa denne
dag. Derfor er det tid / at wi
icke lade vor Samuittighed
blissue soleloss / eller soffuen-
dis / Fordi vaagner hun icke
for / da vil hun vaagne naar
mand skal aff denne Verden/
som er da met mange forfulde.

IIII.

Hvorlunde kand mand be-
holde en god Samuittig-
hed? Forst / om du beholder
Troen om Syndernis forla-
delse.

delse. Der n
letter aff dit
fiet / Fordi er
hed og it ont
drig bo samm
For det Tro
dig aff all m
etter Guds
ne forbedre d
mere end den a
fiende / om du
odi det kald se
kaldit dig til
Verdyligt el
eller stort: E
ger vare pa
git som hand

delte. Der næst / om du hen-
setter aff dit Hierte it ont forsæt /
Fordi en god Samuittig-
hed oc it ont forsæt / kunde al-
drig bo sammen vdi it Hierte.
For det Tredie / om du flitter
dig aff all mact / til at sticke dig
effter Guds vilie / oc vilde gier-
ne forbedre dig / den ene dag
mere end den anden. For det
Fierde / om du holder dig ret /
vdi det kald som Gud haaffuer
kaldit dig til / huad heller det er
Verdysligt eller Geisligt / lidet
eller stort : Thi den som icke ta-
ger vare paa sit kald / saa me-
git som hand kand / hand gjør
Guds

Guds gierning siugactelige /
saa at hand icke kand beholde
eller hassue en god Samuit-
tighed. **GV** D giffuit at alle
kunde dette ret betencke.

V.

Endog mand aff det som sagt
er / kand vide / huad gaffn
mand hassuer aff en god **S**am-
uittighed / da vil ieg alligeuel
her opregne nogle besynderlige
gaffn / som en god **S**amuit-
tighed hassuer met sig.

Først beholder en god **S**am-
uittighed **T**roen fast / oc met
Troen vor Herre **J**esum **C**hri-
stum / som er det aller ypperste
gode

gode som
paa Jorden
hassuer G
uer alt det
behoff til

Der m
lesse oc Nat
nistens Hie
rolig Samu
Landelige gl
yndelse til de

Soder oc
uittighed o
rnet / vdi
oc leffnet.

En god
merer vrsa

gode som er vdi Himmelen oc
paa Jorden/ Saa at den som
haffuer Christum/ hand haff-
uer alt det som hand haffuer
behoff til Salighed.

Der næst formeris husua-
lelse oc Vandelig glæde i Men-
niskens Hierte / aff en god oc
rolig Samuittighed/ huilcken
Vandelige glæde/ der er en be-
gyndelse til den euige glæde.

Søder ocsaa en god Sam-
uittighed oc beuarer Guds
fryct / vdi Menniskens hierte/
oc leffnet.

En god Samuittighed for-
merer ocsaa Kierlighed mod
Mennis-

Mennisten / oc foruarer den
at hun icke kolner.

En god Samuittighed tro-
ster vnder Kaarssit / oc forar-
beider Taalmodighed / saa at
mand glæder sig vdi modgang
som wi læse om mange Guds
Børn.

En god Samuittighed er
Alderdoms haaffn / at mand
icke lader sig / enten aff met-
gang eller modgang forføre.

En god Samuittighed /
naar it Menniste ligger oc stri-
der met Døden / da er hun den
som allermest trøste kand oc
husuale / hun er den ældste
Bal

Balsam /
Sial kant
Der fa
de Hebreer
at de i alt
gengelse be
uittighed /
it Exempel
siger hand
god Samu
er flid til a
gengelse me
Om den
Der
son
om / er hu

Balsam / der Menniskens
Siæl kand vederquegis met.

Der saare raader Paulus
de Hebreer / i det trettende Ca:
at de i alt deris leffnet oc om-
gengelse / beuare en god Sam-
uittighed / settendis sig selff. til
it Exempel. Dette er vor trost /
siger hand / at wi hassue en
god Samuittighed / oc giøre
vor flid til at hassue god om-
gengelse met alle.

Om den tredie Lærdom.

En tredie Lærdom,
som ieg fremsette at tale
om / er huor met Troen forsky-

Dis

dis / saa at mand omkommer
vdi denne seide imod Dieffuel-
len / Verden oc Synden.

Endog denne Lærdom læt-
telige forstaaes aff den anden
Lærdom / dog vil ieg noget her
om tale / for den lignelse skyld /
som Paulus her bruger / saa
sigendis : Huilcken nogle
haffue skut fra sig / oc ere
bleffne Skiffbrudne paa
Troen. Saa ligner Paulus
Troen ved it Skiff / huor vdi
Mennisket seiler til Liffens
haffn.

Her

Her vdaß hæffue wi videre
at betencke : Først at huer
Christen i denne Verden lig-
nis ved en skiffmand / oc Ver-
den lignis ved it stort grumt
Haff / huor vdi Mennisten
seiler. Troen lignis ved Skiff-
uet som mand seiler vdi/i dette
Haff. En god Samuittighed
ved Koerit paa Skiffuit / saa
at naar Koerit er affstøt / da
forgaar Skiffuit / oc det som
er vdi Skiffuit.

Saae du nu nogen Skiff-
mand mit vdi Haffuit / vdi en
stor storm / skyde Koerit fra sig
Huad kunde du andet sige om
K han

hannem / end at hand vilde
omkomme baade Skiffuet oc
alt det der vdi vaare? Saa
gior oc den som støder en god
Samuittighed fra sig / met
Bantro oc it ont Læffnet.

Der faare lader oss effter
følge vife Skiffmend / at vi
beholde Koerit / som er en god
Samuittighed / paa det vi
kunde komme met Troen / ind
vdi Saligheds oc det euige
Liffs haffn. Huilcket vnde oss
vor Himmelske Fader / forme
delst Jesum / vor eniste Frel
sere oc Saliggiorere /
A M E N.

En

En Bøn / om varactig-
hed vdi Troen / oc en god
Samuittighed .

D Barmhiertige oc milde
Gud Fader / Jeg tacker dig
ved din fiere Søn Iesum
Christum min eneste Frelser oc Sa-
liggiore / at du haffuer icke effter
din retfærdige Dom straffet mig / for
mine mange store oc grossue Syn-
der / men haffuer naadelige sparet
mig oc kaldet mig til din Søn Ie-
su Christi bekiendelse / saa at ieg veed
oc troer / at hand er min Saliggio-
rere oc alle deris som tro paa han-
nem. Denne din gierning O HErre
fuldkom naadelige / som du haffuer
aff naade begynt. Giff mig din hel-
lig Mand / affslæt min Synd / opuect
K ij Troen

Troen vdi mig / at ieg maa ere oc
loffue dig alle mine dage.

DHERRER / lad dit salige Eu-
angelij pure oc rene Lærdom io mere
oc mere begrundis vdi mit Hierte /
stadfest min Tro / oc formere hende
daglige ved din hellig Aand / vnd mig
at leffue effter din hellige vilie met en
god Samuittighed. Lad mig icke
forsforis fra din pure oc klare Euan-
gelij kielde / til Dieffuelsens oc Men-
niskens Lærdom. Lad mig icke om-
kaste en god Samuittighed.

DHERRE Himmelske oc milde
Fader / Jeg veed oc vel forfarer / at
mine Siender ere mange oc stercke /
som ville forsfore mig fra dig / Dieff-
uelen er aldrig stille / Verdens for-
fengelighed locker / Mit egie Riød oc
blod giffuer aldrig huile / Disse Sien-
der staa mig hart effter / oc ville for-
fore

före mig fra
forsfere. S
Milde F
oppe ved di
vdi en fast
leffnet / pa
mine Siend
din kiere S
Christo. L
Sons lem /
Skold / son
Dieffuelen / at
man oc for mi
nem. Ah H
min Tro bef
hed / leed mi
met din he
skal vere v
stride imod
Naade / a
Seiermindi

eg maa ere
age.
d dit hiege
Exordium
di mit hiege
de formere
gland/vind
ellige vilie
d. Lad mig
re og klare
uelens og
d mig icke
lighed.
malle og
og vel forfarer
mange og
mig fra dig
le / Verdens
Mit eget
huile / Disse
ffier / og vilie

føre mig fra dig / oc de ere mig alt
forstercke. Der faare beder ieg dig /
O milde Fader / at du holder mig
oppe ved dit Ord oc den helligland
vdi en fast Tro oc i it Gudfryctigt
leffnet / paa det ieg kand offueruinde
mine Fiender met din mact / det er i
din kiere Søn min Frelsere Iesu
Christo. Lad mig altid bliffue din
Søns lem / oc skiule mig vnder hans
Skiold / som haffuer offueruundet
Dieffuelen / icke for sin person alene /
men oc for mig som troer paa han
nem. Ah HERRE / hielp / hielp
min Tro / bestyrck mig vdi din Sand
hed / leed mig i dine veie / reger mig
met din helligland / den stund ieg
skal vere vdi denne Jammerdal oc
stride imod disse Fiender. Giff mig
Naade / at ieg maa altid beholde
Seieruinding / at mine Fiender icke

K ij

faa

faa offuerhaand / paa det ieg kand
met glæde / naar du vilt kalde mig aff
denne Verden / antuorde min Siel
vdi din kiere Sons Jesu Christi
min eniste Frelseris oc Saliggjæ-
ris Hender.

Dig O milde Gud Fader stee
loff / ære / priis oc tacksigelse euin-
delige / met din Søn Jesu Christo
oc den hellig Aand / som ere en euig
Almæctig oc Barmhertig GUD.
Ja dig skulle alle Engle oc Mennis-
ke loffue oc tacke euindelige / for din
vsigelige Barmhertighed / du beui-
ser mig oc alle arme Syndere som
komme til dig. O kiere Fader / O
milde Fader / O naadige Fader / dig
befaler ieg mig / vdi din Haand set-
ter ieg min Salighed / oc foruenter
det euige Liff oc glæde / som du mig
loffuit

loffuit haft
min kiere S

Gr
Kieben
B

De findt
Balken
oc B

loffuit haffuer/ vdi Jesu Christo
min kiere Frelsere/

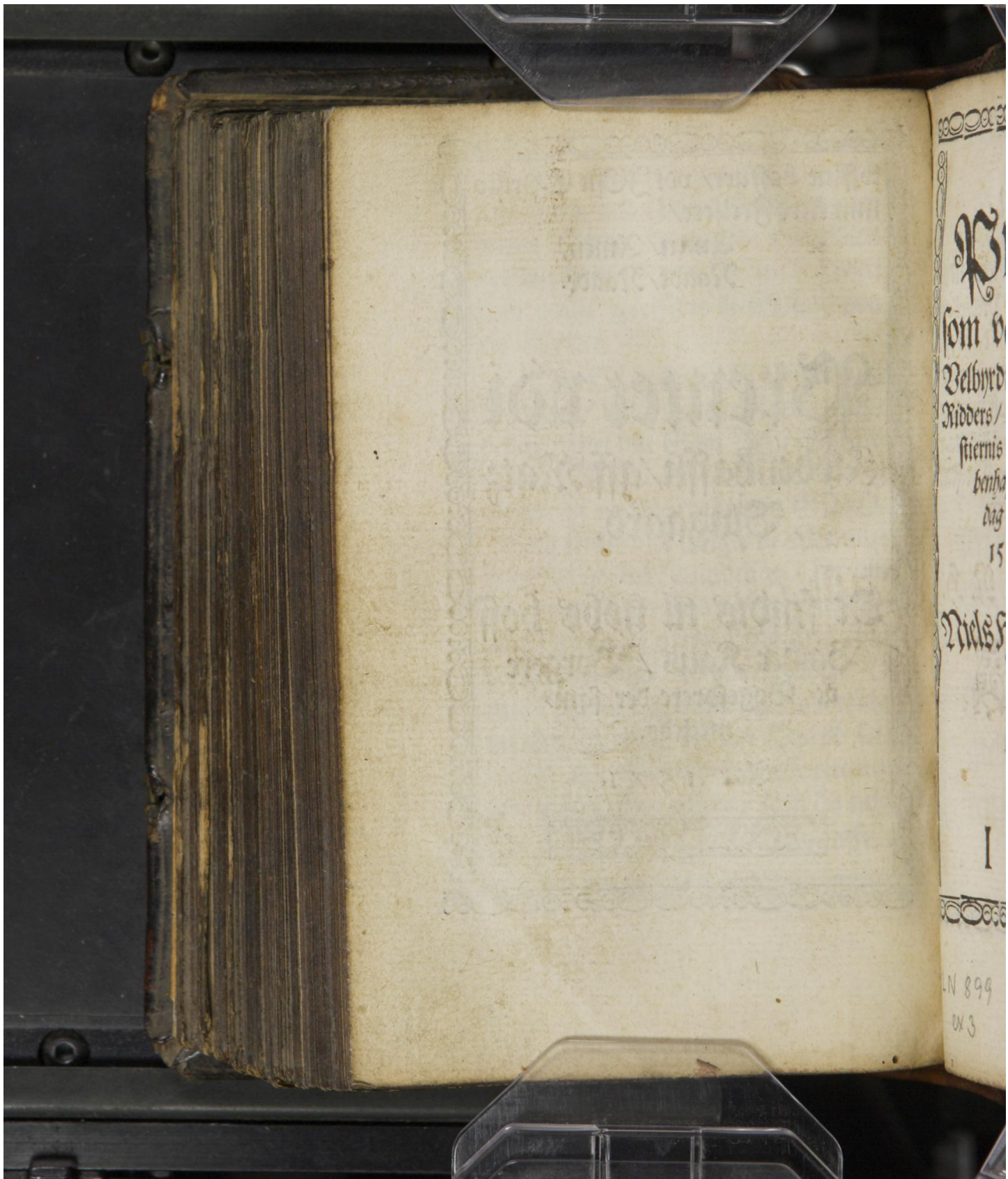
Amen/ Amen.
Naade/ Naade.

**Prentet vdi
Kiøbenhaffn/ aff Matz
Vingaard.**

**De findis til kiøbs hos
Balcker Kaus / Borgere
oc Bogeførere der sams
mesteds.**

Har 1571.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 903 8° copy 3